

№ 34 მარტი – აპრილი
2014 წელი

რელიგიურ-საგანგანო-მთლიანო ქურნალი

رمضان شهر

სამთვეულო ახლოვდება!

გულწრფელობა

ტოლერანტობა

ახალი ნათება
ტრანფორმაცია და
რეგენერაცია, ანუ რატომ
გავხდი მუსლიმი

ისლამის ნათება და
შუამავლის ღვთიური
მისია

კურსის პატივის
სრულიდან საწარმოვლის მუნიცი

გაცოცხლის თორმები

და სახეები

ერთ დღეს ალლაპის შუამავალ-
მა (ს.ა.ვ.) თავის თანამიმდევრებს სურა
„ნებეს“ 18-ე აიათი წაუკითხა: „ამ დღეს
ჩაპბერავს (მთავარანგელოზთაგან ის-
რაფილი) საყვირს და მოხვალთ (საფლა-
ვებიდან ნამოდგებით და გაეშურებით
ანგარიშსნორების ადგილისაკენ) ჯგუფ-
ჯგუფად!“ (სურა 78, აიათი 18).

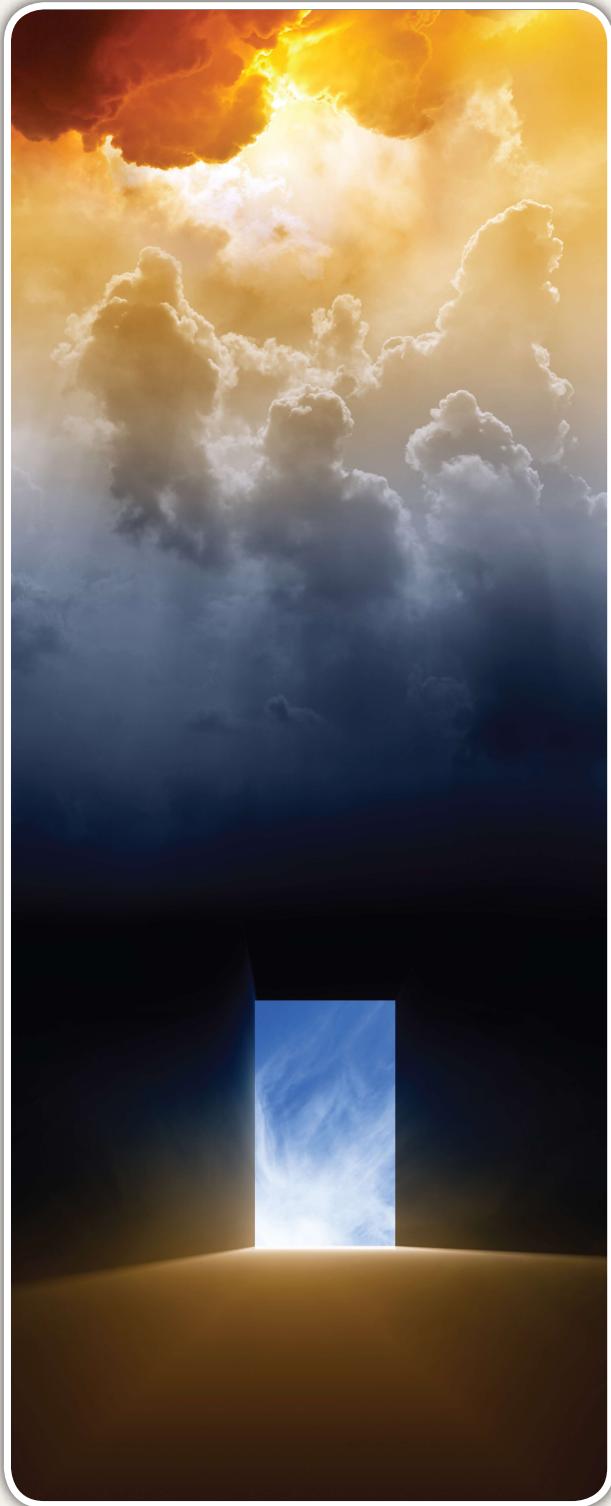
იქ მყოფ თანამიმდევართაგან მუაზ-
იბნ ჯებელმა ალლაპის შუამავალს (ს.ა.ვ.)

ჰქითხა, თუ როგორ გაცოცხლდებიან იმ
დღეს ადამიანებიო. ალლაპის შუამავალ-
მა (ს.ა.ვ.) მას უპასუხა: „განკითხვის დღეს
ადამიანები 12-ნაირი სახითა და ფორმით
გაცოცხლდებიან“:

1. საფლავებიდან უხელებოდ და
უფეხებოდ, ხეიბრებად და ინვალიდებად
გაცოცხლდებიან. მათ რა დანაშაული ექ-
ნებათ, რომ ასე მკაცრად დაისაჯნენ?
- ჰქითხა მუაზმა. ალლაპის შუამავალმა

უპასუხა: ესენი ადამიანების ის კატეგორიაა, რომლებიც მეზობლებს აწვალებდნენ, ხშირად ჩხუბობდნენ, ეკინკლავებოდნენ, აქეზებდნენ საკამათოდ და დავიდარაბის მოსაწყობად. ისინი არ ემორჩილებოდნენ რელიგიურ დოგმებს და ხელს უწყობდნენ მეზობლური ურ-

თიერთობების დარღვევასო.

2. ამ კატეგორიის ადამიანები საფლავებიდან ღორის სურათში წამოდგებიან. ისინი ამ სასჯელს იმის გამო იწვნევენ, რომ ამქვეყნად წამაზს არასწორად ლოცულობდნენ, აიათებს შეცდომებით კითხულობდნენ, ცალკეულ საზეპიროებს აკლებდნენ, რუქულისა და სეჯდეს დროს სხვა რამეებზე ფიქრობდნენ, ლოცვის დროს ყურადღება გაფანტული ჰქონდათ და უზენაეს ალლაპთან მიმართებაში გულწრფელობას არ ავლენდნენო.

3. ამ კატეგორიის ადამიანები საფლავებიდან ჩვეულებრივი ფორმით გაცოცხლდებიან, მაგრამ მუცლები გვეკლებითა და ხვლიკებით ექნებათ სავსე. ასეთი ადამიანები ამქვეყნად ზექათს არ იხდიდნენ, გაჭირვებულებსა და ღარიბებს არ განიკითხავდნენ, მხოლოდ საკუთარ სიმდიდრესა და განცხრომაზე ფიქრობდნენ. ნებისმიერი ადამიანი ვალდებულია თავისი შემოსავლის 2,5% ზექათის სახით გადაიხადოს, თორემ უზენაესი ალლაპი ამის გამო დასჯის.

4. ამ კატეგორიის ადამიანები საფლავებიდან ისეთი ფორმით წამოდგებიან, რომ პირიდან სისხლი გადმოსდით. ისინი ვაჭრობის დროს ტყუოდნენ. ტყუილადი იფიცებოდნენ ღმერთზე, ოღონდ თავიანთი საქონელი გაესაღებინათ, ან სასწოზე პროდუქციის წონაში ან მატერიის გაზომვაში ატყუებდნენ, მნიშვნელობა არა აქვს თუ ვის მიჰყიდეს მათ ამქვეყნად საქონელი - მუსლიმანს თუ არამუსლიმანს, პასუხი მათ ერთნაირად მოეთხოვებათ.

5. ამ კატეგორიის ადამიანები საფლავებიდან დასიებულ-შეშუპებული ფორმით წამოდგებიან. მათ მყრალი და საშინელი ლეშის სუნი ასდით. ისინი ასე იმიტომ დაისაჯნენ, რომ ამქვეყნად ადამიანები შეაშინეს, მათ მიმართეს იძალადეს, საქმე გააკეთებინეს, რელიგიური კანონები დაარღვევინეს და ღმერთის არ შეეშინდათ.

6. ამ კატეგორიის ადამიანები განკითხვის დღეს კისერმოკვეთილები გაცოცხლდებიან. მათ ხელი შეუწყეს დამნაშავეებს

და ამქვეყნად ცრუმონმეობა გასწიეს.

7. ამ კატეგორიის ადამიანები საფლავებიდან უენოებოდ, უყურებოდ, მახინჯებად, პირიდან სისხლგადმომდინარე გაცოცხლდებიან. ისინი ასე მკაცრად იმიტომ დაისჯებიან, რომ სიმართლე იცოდნენ და არ აღიარეს, არ ამზილეს დამნაშავეები და მათ დანაშაულში ხელი შეუწყეს.

8. ამ კატეგორიის ადამიანები წელში მოხრილი, თავები ფეხებში გაჩრილი გაცოცხლდებიან. ისინი საზარელი და საშინელი შესახედავი იქნებიან., მათი დანაშაული ის იქნება, რომ ისინი ამქვეყნად მრუშობდნენ და მონანიების გარეშე გარდაიცვალნენ.

9. ამ კატეგორიის ადამიანები პირშავი, თვალებიდან სინათლენართმეულები, ბრძადადამახინჯებულები წამოდგებიან, მათ მუცლები ცეცხლით სავსე ექნებათ. ასეთ განაჩენს ისინი იმის გამო დაიმსახურებენ, რომ ამქვეყნად ობლის ქონება შეჭამეს, სხვისი საკუთრება მათ უკანონოდ მიითვისეს და რელიგიის კანონები უგულებელყოვეს.

10. ამ კატეგორიის ადამიანები დამახინჯებული ფორმით, იმდენად ხეიბრებად და ინვალიდებად გაცოცხლდებიან, რომ ფეხით გადაადგილებას ვერ შეძლებენ და განკითხვის მოედნამდე გორგოვითა და ფორთხით მიაღწიება ამქვეყნად მშობლების წინააღმდეგ გამოდიოდნენ, ანვალებდნენ და არ უჯერებდნენ.

11. ამ კატეგორიის ადამიანებს გულისთვალი და სახისთვალი დაბრმავებული ექნებათ, კბილების ნაცვლად საქონლის ეშვები გამოუჩნდებათ, დასიებული ტუჩები მუხლებამდე ექნებათ დაფენილი, ისინი საშინელი შესახედავი იქნებიან. ისი-

ნი ამქვეყნიურ ცხოვრებას აკრძალული საქმეების კეთებაში ატარებდნენ, ალკოჰოლურ სასმელებს ეძალებოდნენ, დროს ბანქოს თამაშსა და ყომარბაზობაში ატარებდნენ, ფულს დისკოთეებზე, ღამის კლუბებში, ბარებსა და საროსკიპოებში ფლანგავდნენ.

12. ამ კატეგორიის ადამიანები პირმცინარე, საცსე მთვარესავით, გაბადრული და გახარებული სახით გაცოცხლდებიან. ისინი ჩვეულებრივი ფორმით, უნაკლო და ჯანმრთელი სახით წარსდგებიან განკითხვის მოედანზე. ისინი ბენვის ხიდზე ელვასავით გაივლიან. მათ ამქვეყნად მხოლოდ კეთილი, სასარგებლო და ნებადართული საქმეები ექნებათ გაკეთებული, უზენაესი ალლაპი კმაყოფილი ეყოლებათ. ისინი ყოველდღიურ ცხოვრებაში რელიგიურ დოგმებს იცავდნენ, ხუთი დროის ნამაზს ლოცულობდნენ, ჰალალსა და ჰარამს არჩევდნენ, ცუდ საქმეებს თავს არიდებდნენ, დროის უმეტესანილს ღვთისმსახურებაში ატარებდნენ, მათთან ერთად ისინიც იქნებიან, ვინც ამქვეყნად ცოდვა ჩაიდინა, შემდეგ მოინანია და ისე გარდაიცვალა. ისინი განკითხვის დღეს უზენაესი ალლაპისგან საბუქრად სამოთხეს დაიმსახურებენ.

უზენაესმა ალლაპმა გვაპატიოს თურამ ცადენილი ცოდვები გვაქვს და ამ უკანასკნელი კატეგორიის ადამიანთაგან გვამყოფნოს. ღმერთმა ინებოს თითოეული მუსლიმის უნაკლო, სასიხარულო ფორმით გაცოცხლება და ყველას მუდმივ საცხოვრებლად წმინდა სამოთხე დაუმკვიდროს! ამინ!

„ამ დღეს ჩატბერავს (მთავარანგელობთაგან ისრაფილი) საყვირს და მოხვალთ (საფლავებიდან წამოდგებით და გაეშურებით ანგარიშსწორების ადგილისაკენ) ჯგუფ-ჯგუფად!“

(სურა 78, აიათი 18).

გულწრთვლილი

↳ ტყმი მიქლაპა

قال الله تعالى : يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ
„ჰეი, თქვენ, რომელთაც ირწმუნეთ! გე-
შინოდეთ ალლაპის და იყდვით მართალთა
გვერდით!“ (სურა თევებე 9/119)

წმინდა აიათი იმ სამი საპაბის შესახებ
შემნდობელი აიათების შემდგომ მოევლინა,
რომელთაც ბრძოლაში მონანილეობა არ
მიიღეს და ალლაპმა მათ შეუნდო. ალლაპი
მუსლიმებს თავიანთი რწმენით, დადებული
აღთქმით, განზრახვითა და ასევე ქცევის
თვალსაზრისით სამართლიანთა გვერდით
დგომისკენ მოუწოდება.

სიტყვა „სიდყის“ ლექსიკური მნიშვნე-
ლობა ჭეშმარიტებაა, თუმცა წმინდა აიათ-
ში ალლაპის შუამავლის თანამედროვენის
აღმნიშვნელია. აქედან შეგვიძლია შემდეგ-
ნაირი დასკვნა გამოვიტანოთ: ალლაპის
შუამავალის თანამედროვენის გზაზე
მოსიარულე ადამიანების მიმდევრობა
მსახურს ღვთისმოშიშებას შეჰმატებს და
აქედან გამომდინარე ამიერ და იმიერ ნეტა-
რებას აზიარებს.

სამართლიანთა გვერდით დგომა ხომ
ისედაც სიმართლის მხარდაჭერაა.

وقال تعالى : وَالصَّادِقِينَ وَالصَّادِقاتِ

„მართალი კაცებისა და ქალებისთვის“
სურა აპზაპი 33/35

ეს აიათი ხაზს უსვამს სიტყვის, ქცევისა და საქმის ყოველმხრივ გულწრფელობას, რომლებსაც ორ უმნიშვნელოვანეს შედეგა- მდე მივყავართ: წარსულის შეცდომების მიტევება... (მაღალირათი) და მომავალის ჯილდო (მუქაფათი)... რომელიც წარსული- სა და მომავალის გარანტიას გვაძლევს.

ତେବେ

ღებდულლაპ იბნი მესლუდის გადმოცემის თანახმად, ალლაპის შუამავალმა შემდეგნაირად ბრძანა: “უეჭველად, სიმართლე უნინამძღვრებს ღვთისმოსაობისკენ, ხოლო ღვთისმისაობა სამოთხეში დაამკვიდრებს. სანამ ადამიანი სიმართლეს ღალადებს, ის ალლაპის წიაღში გულწრფელად არის მიჩნეული. სიცრუე კი, უნინამძღვრებს ბოროტებამდე და ბოროტება კი –ცეცხლამდე და ვიდრედა ადამიანი ცრუობს, ის ალლაპის წიაღში მატყუარად არის მიჩნეული”. (ბუჰარი, ედებ 69; მუსლიმ, ბირ 103-105)

عَنْ أَبْنَىٰ مَسْعُودٍ رضيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : « إِنَّ الصَّدَقَ يَهْدِي إِلَى الْبَرِّ وَإِنَّ الْبَرِّ يَهْدِي إِلَى الْجَنَّةِ ، وَإِنَّ الرَّجُلَ لِيصُدُّ حَتَّىٰ يُكْتَبَ عِنْدَ اللَّهِ صِدْيقًا ، وَإِنَّ الْكَذَبَ يَهْدِي إِلَى الْفَجُورِ وَإِنَّ الْفَجُورَ يَهْدِي إِلَى النَّارِ ، وَإِنَّ الرَّجُلَ لِيَكْرِبَ حَتَّىٰ يُكْتَبَ عِنْدَ اللَّهِ كَذَابًا » متفقٌ عَلَيْهِ .

ჰალისის განმარტება

„სიდყი“ (სიმართლე) - „ქიზბი“ (ცრუობა),
სიკეთე (ბირრი) - ბოროტება „ჰუჯური“. და
კიდევ ამ ტერმინებთან ურთიერთდამოკი-
დებულებაში „სიდდიყი“ (მართლისმთქმე-
ლი) და „ქეზზაბი“ (მატყუარა) აღმატებითი
ხარისხის ანტონიმები ზედსართავ სახელე-
ბად არის მოხსენებული და შედეგსაც სრუ-
ლებით ნათელჲყოფს, „სიდყი“ საქმითა და
სიტყვით აღალმართლობაა, ხოლო „ქიზბი“
სრულიად საპირისპირო.

„ბირრი“ ყოველგვარი სიკეთისა და სიქველის შემცველია. ხოლო „ჰუჯური“ ბოროტებისკენ ღარისებული ყოველგვარი ცუდი საქმის ჩადენას ნიშნავს.

„სიდდიყი“ ალალმართალისა და
გულწრფელობის მნიშვნელობის აღამია-

ნის თვისებაა, ხოლო „ქეზზაბი“ — მატყუარის აღმნიშვნელი თვისება. ორივე სიტყვა აღმატებულ ხარისხში არის გადმოცემული. გულწრფელობა სიკეთისკენ, ხოლო სიკეთე სამოთხისკენ უწინამძღვრებს ადამიანს. ვინც სიტყვაში და საქმეში მართალი იქნება, მას აღთქმული აქვს შუამავალთა შემდგომ ყველაზე უმაღლესი ხარისხი ნისა სურას 5/69 აიათში. ამასთან ერთად უზენაესი ლერთი სურა თევზეს 9/119 აიათში მართალთა გვერდით დგომას ბრძანებს: „ჰეი, თქვენ, რომელთაც ირჩმუნეთ! გეშინოდეთ ალლაპის და იყავით მართალთა გვერდით“!

სიცრუე და ტყუილი ყველა ცუდი საქ-
მის საწყისია, რომელსაც ბოროტებამდე
მიჰყავს კაცი, ხოლო ბოროტება ჯოჯონე-
თისკენ უბიძგებს. ვინც სიცრუის სამო-
სელში გაეხვევა, ალლაპის ნიაღში ცრუდ
ჩაიწერება. ეს უმნიშვნელოვანესი დასკვნა
და შეგონებაა, რომელიც კატეგორიულად
უსვამს ხაზს იმას, რომ ისლამში თაღლი-
თობას ადგილი არ მოეპოვება.

დასკვნა (რას გვასწავლის ჰადისი):

1. გულწრფელობა ყველა კარგი საქმის საწინდარია, ამიტომ გულწრფელობის ქა-დაგება აუცილებელი ფაქტორია, სიცრუურომ ყველა ცუდი საქმის საწყისია, ამიტომაც მისი აღკვეთა აუცილებელი ფაქტორია.
 2. ჯილდო და სასჯელი მსახურის გაკე-თებული საქმეების შესაბამისად შეფასდება.
 3. მართალთა გვერდით ყოფნა ადა-მიანს ლევისმოშიმობას გაუძლიერებს.

ებუ სუფიანი საპრ იბნი ჰარბი გვიაძ-ბობს, რომ, როდესაც ჰერაკლიუსმა ალლაპის შუამავლის (ს.ა.ს.) მოძღვრების შესახებ იყითხა, უპასუხეს, რომ ალლაპის შუამავალმა (ს.ა.ს.) გვიანდერდა: “თაყვანი ეციო მხოლოდ ალლაპს და მას არაფერი თანაუზიაროთ. და ხელი აიღეთ იმაზე, რა-საც თქვენი ნინაპრები ქადაგებდნენ.” და აგრეთვე მან გვიბრძანა ლოცვა, სიმართ-ლის თქმა, სპეტაკად ცხოვრება და ნათეს-აური კავშირების განმტკიცება. (ბუჰარი, ბე-დულ ვაჲი 6; სალათ 1; სადაყა 28; მუსლიმ, ჯიჰად 74)

ჰადისის განმარტება

ჰუდებიეს შეთანხმების შემდეგ ალლაჰის შუამავალმა მეზობელი სახელმწიფოების ლიდერების ისლამში მოპატიუების წერილები დაუგზავნა. ამ წერილებთაგან ერთ-ერთი ბიზანტიის მეფეს, ჰერაკლიუსს, გაუგზავნა. ამ წერილმა დიდი შთაბეჭდილება მოახდინა ჰერაკლიუსზე, რომელიც იმ დროს იერუსალიმში იმყოფებოდა, მუჰამედ შუამავალის შესახებ ინფორმაციის მოგროვება გადაწყვიტა და ვაჭრობის მიზნით დამასკოში მიმავალი მექელი ვაჭრები სასახლეში მიიპატიუა. ებუ სუფიანის ალლაჰის შუამავალის შესახებ ჰკითხა, რომელიც ჰადისშიც არის მოთხოვბილი.

სიმართლე ხომ ყველა შუამავალის საერთო თვისებაა. განსაკუთრებით წმინდა მუჰამედ შუამავალი ვიდრე შუამავლურ მისიას მიიღებდა, არაბებს შორის ისედაც ხომ მართალ ადამიანად აღიქმებოდა, მას ხომ სახელად სანდო შეარქეს. ამ ჰადისში ალლაჰის შუამავლის (ს.ა.ს.) მოძღვრების ჭეშმარიტებას თვით შუამავლის მტერი აღიარებს, რადგან ებუ სუფიანმა, ეს მაშინ აღიარა, როდესაც წარმართი იყო.

დასკვნა (რას გვასწავლის ჰადისი):

1. ალლაჰის შუამავალის მოძღვრების ჭეშმარიტებას მისი მტერებიც აღიარებდნენ.

2. სამართლიანობა და სანდოობა ყველა შუამავალის საერთო თვისებაა.

ებუ საბით, ებუ სელიდ და ებუ ველიდის ზედმეტ სახელებით ცნობილმა ბედირის ბრძოლის გმირმა სეჰლ იბნი ჰუნეიფეტ გადმოგვცა, რომ ალლაჰის შუამავალმა (ს.ა.ს.) გვითხრა: “ის, ვინც ალლაჰს წრფელი გულით მონამეობას (შეჰიდობას) სთხოვს, ალლაჰი მონამის სტატუსს მიანიჭებს, თუნდაც საკუთარ საწოლში მოკვდეს”. (მუსლიმ, იმარე 157; იბნი მავე, ვიპად 15)

ჰადისის განმარტება:

გულწრფელი მხოლოდ საქმითა და ლაპარაკით როდი შემოიფარგლება? ასევე

საჭიროა წრფელი გულით განზრახვა.

როდესაც ღმერთისგან რამეს ვითხოვთ, აუცილებელია წრფელი გულით შევთხოვთ. ეს ჰადისი ხომ აშკარა მაგალითია ამისი. ეს იმის დასტურია, რომ ადამიანი, რომელიც წრფელი გულით შესთხოვს ღმერთს, ეს, ფაქტიურად, რომ არ განხორციელდეს, თვისობრივად მაინც მიაღწევს. ჩვენი რნმენის შესაბამისად სიკედილის სურვილი აკრძალულია, თუმცა, ღვთის გზაზე მონამედ დაცემა დაშვებულია და სიკეთის შეთხოვნა კარგ ქმედებადა მიჩნეული.

გულწრფელობა სინამდვილეში იმდენად მნიშვნელოვანია, რომ ამის გამო ალლაჰი მას მონამის სიმაღლეზე აყენებს. ამის საპირისპიროდ ავი ზრახვის მქონე ადამიანს ალლაჰი ჯოჯოხეთში გაამწესებს, თუნდაც ის ღვთის გზაზე მონამედ დაეცეს.

დასკვნა (რას გვასწავლის ჰადისი):

1. რაღაცის გულით სურვილი, რომც არ განხორციელდეს, იმასთან მიღწევის გზა მაინცაა.

2. მონამეობა ყველა მუსლიმს უნდა სურდეს, რამეთუ მონამენი სამოთხეში შუამავალთა და მართალთა გვერდით იქნებიან დამკვიდრებულნი.

3. მონამეობის შეთხოვნა დაშვებული და მოსაწონი საქციელია.

ებუ ჰალიდ ჰაქიმ იბნი ჰიზამი მოვითხოვბს, რომ ალლაჰის შუამავალმა (ს.ა.ს.) თქვა: “საქმიანი გარიგების დროს ორივე მხარეს აქვს მისი ანულირების საშუალება, ვიდრე ერთმანეთს გაეცლებიან. თუკი ისინი სიმართლეს ეუბნებიან და ყველაფერს უხსნიან ერთმანეთს (მაგალითად: გამყიდველი და მყიდველი არ იტყუებიან, ერთი საქმნლის, ხოლო მეორე ფულის მიმართ) მათი გარიგება ბარაქიანი იქნება. ხოლო თუ რამეს დამალავენ და მოიტყუებენ, მათი გარიგება განხირულია უნაყოფოდ.” (ბუჰარი, ბუიუ 19, 22, 44, 46; მუსლიმ, ბუიუ 47)

ჰადისის განმარტება

ყიდვა-გაყიდვის დროს ნივთის ნაკლოვანების, ან ფულის წყაროს კონკრეტული განმარტება ძირითადი დებულებაა. მართალი სიტყვა ვაჭრობაში ბარაქის სანინდარია, მაგრამ თუკი პირიქით მოხდება, ამგვარი ვაჭრობა სიკეთესა და ბარაქის ვერ მოიპოვებს. ეკონომიკაში მართალ სიტყვას დიდი ფასი აქვს.

ეს ჰასკატული მოგებისა და სარგებელის ცნების ზეობრივ და ეთიკურ განზომილებას გვიყალიბებს. აქედან გამომდინარე ვაცნობიერებთ, რომ სარგებელი, ან მოგება მხოლოდ ციფრებით არ განისაზღვრება. მასში ასევე ხვავ-ბარაქისა და სიკეთის მხარეც არსებობს, ე.ი. კანონიერების, რომელიც ალალ-მართლობით განმტკიცდება. ტყუილის თქმით, ან საგნის ნაკლოვანების დაფარვით, უფრო სწორედ, მოპირდაპირე მხარის შეცდომაში შეყვანით შეიძლება მონაგარი აჩვენოს, თუმცა ეს მუსლიმის საქციელისთვის ყოვლად შეუსაბამოა, რამეთუ ალლაჰის შუამავალი სხვა ჰასკატული ბრძანებს: „ის, ვინც ჩვენ მოგვატყუებს, ჩვენიანი არ არის“. (მუსლიმი, იმანი 164) მაში, მუსლიმის ნამდვილი მონაგარი ყველა საქმეში მუსლიმურად, ე.ი. ჰასკატული სწორი სიტყვა განსაკუთრებით საზოგადოებაში უფლებების ხელყოფის თემების ირგვლივ მსჯელობისა უფრო დიდ მნიშვნელობას იძენს.

აქედან გამომდინარე, რეკლამის დროს აუცილებელია გეგმაზომიერება და ინფორმაციულობა, ნივთის თვისებების დეტალური და სწორი გადმოცემა. წინააღმდეგ შემთხვევაში მოპირდაპირე მხარეს შეცდომაში შეიყვანით, მოხვეჭილი ქონება კი ბოლოს და ბოლოს წარიხოცება და ვერავინ ვერ ნახავს სარგებელს, ამის შესახებ უამრავი მაგალითი არსებობს საზოგადოების შიგნით.

„არაკანონიერი შემოსავალი“, „შავი ფული“-ს მსგავსი ტერმინები, მუსლიმის ჰასკატისნების თვისებების საპირისპიროა. მუსლიმს, ყოველ შემთხვევაში ჰასკატისნება და ალალ-მართალობა შეშვენის. რადგან ხვავი-ბარაქა, სწორედ, რომ ჰასკატისნებაში ინახება და არც ისე მცირედია უზენაესი ღმერთის მხრიდან ნაბოძები ხვავ-ბარაქიანი სარჩო.

დასკვნა (რას გვასწავლის ჰასკატული):

1. ვაჭრობის დროს ვალდებული ვართ, რომ ნივთის ნაკლოვანებები განვუმარტოთ მეორე მხარეს. ნაკლოვანებების დაფარვა აკრძალულია. ნაკლოვანებების შემდგომ გამოჩენა შეთანხმების გაბათილების საბაბია.

2. ტყუილი ბარაქას აღკვეთს.

3. ალალ-მართალმა ვაჭარმა ცოტაც რომ მოიგოს, ბარაქა მაინც უდიდესი იქნება.

 მუნიციპალიტეტის მოწვევაში

ცოლირანცომა

ჩვენ, ქართველი მუსლიმები, ვაცნობიერებთ რა ჩვენი ქვეყნის ისტორიულ ხედრს, პატივისცემითა და პასუხისმგებლობით ვეკიდებით ისეთ თემებს, რომლებიც უფრო აქტუალური და ყურადღალებია თანამედროვე ეტაპზე, კერძოდ, ადამიანის უფლებები და თავისუფლებები.

დღევანდელ ხელისუფლებას მოჰყვა მრავალი სასიკეთო ცვლილება საქართველოში, კერძოდ, რელიგიურ უმცირესობათა დაცვა, ლტოლვილთა და მიუსაფართა, პენსიონერთა და ბავშვთა დახმარება და

მზრუნველობა, მაგრამ კიდევ ბევრი რამის გაკეთებაა საჭირო.

ჩვენ, ქართველ მუსლიმებს, საჭიროდ მიგვაჩნია საქართველოს ერთიანი, დემოკრატიული და სამართლებრივი სახელმწიფოს მშენებლობაში მონაწილეობას უნდა იღებდეს ჩვენი ქვეყნის თითოეული მოქალაქე, მიუხედავად მისი აღმსარებლობისა და ეთნიკური კუთვნილებისა. ყველა მათგანის საზრუნავი უნდა იყოს სრულიად საქართველოს ხვალინდელი დღე, მისი ბედი და მომავალი.

ჩვენ ვენინააღმდეგებით პოლიტიკური
ინტერესებისა და ბრძოლის საშუალებად
ზოგიერთი პოლიტიკოსის მიერ რელიგიის
გამოყენების წესისმიერ მცდელობას ქუ-
ლების დაწერის მიზნით.

გასულ სააუკუნეში რელიგიური საკითხებით ხშირად მანიპულირებდნენ და ვაჭრობდნენ პოლიტიკოსები, სახელმწიფო მოხელეები და „ვაი პატრიოტები“. ასეთმა მცდელობებმა სხვადასხვა სარწმუნეოების ჭეშმარიტ მიმდევართა შორის შური დათესა, რის გამოც ქვეყნაში ხიდჩატეხილობის პრობლემები გაჩნდა. საუბედუროდ, ეს ტენდენცია დღესაც გრძელდება.

ცნობილია, რომ მსოფლიოში არსებობს სამი მონოთეისტური რელიგია, ესენია: იუდაიზმი, ქრისტიანობა და ისლამი. მიუხედავად იმისა, რომ სამივე მათგანი ლვითისმორჩილებასა და სიკეთეს ქადაგებს, დღემდე არ არის მათ შორის კონსესუსი მიღწეული. ეს, უდაოდ, დიდი პრობლემაა ცივილიზებული სამყაროსთვის. მითუმეტეს, როცა თავთავიანთი ფილოსოფიით სამივე აღმსარებლობა ერთლმერთიანობას აღიარებს. ისიც დიდი მიღწევაა, რომ დღეს დედამიწის ნებისმიერ კუთხეში მოიძებნებიან ადამიანები, რომლებიც ასეთ პრობლემურ საკითხებში კარგად არიან გარკვეული და დიდ პატივს სცემენ როგორც საკუთარ, ისე სხვის რწმენას.

იმედია, მსოფლიო გლობალურ და
პრობლემურ პროცესებში ჩაერთვება
პროგრესული კაცობრიობა და არ მიეცე-
მათ საშუალება სხვადასხვა რელიგიურ
თვითმარჯვია დაჯგუფებებს, მართონ პო-
ლიტიკური პროცესები სხვადასხვა ქვეყა-
ნაში, დაუპირისპირონ ერთმანეთს აღმსა-
რებლობის საბაბითა დამიანები, ატერორონ
და აშანტაჟონ მოქალაქეები. რამდენი ფა-
რული და იატაკებება რელიგიური ნიშნით
შექმნილი დაჯგუფება ცდილობს გათიშოს
და გადაამტეროს ერები ერთმანეთს, აღ-
მართოს ჩინეთის კედელი ხალხებს შორის.
უფრო მეტიც, ზოგჯერ ქვეყნის მმართვე-

ლი სტრუქტურები ფინანსურ დახმარებას უწევენ ასეთ ორგანიზაციებს, ახალისებენ და აქეზებენ საგანგებო და ქაოსური მდგო-
მარეობის შესაემნელად.

ზემოთ აღნიშნულ საკითხებზე ცალკეული რელიგიის ჭეშმარიტი მიმდევრები კარგად არიან ინფორმირებული და მთელი მსოფლიოს მასშტაბით შეინიშნება რელიგიურ ცენტრებს შორის დიალოგის დაწყება. ჩვენს სამშობლოში სამივე აღმ-სარებლობის მიმდევრები ცხოვრობენ და მოღვაწეობენ, რაც კიდევ ერთი წინგა-დადგმული ნაბიჯია ადამიანის კონს-ტიტუციური უფლებების დაცვის, დე-მოკრატიისა და თავისუფლების გზაზე. ბევრად კარგი იქნებოდა, საქართველოში შექმნილიყო რელიგიათშორისი ურ-თიერთობისა და დიალოგის ცენტრი, რომელშიც სამივე რელიგიის მიმ-დევრები შეძლებდნენ დიალოგის მაგიდასთან ისეთი პრობლემების მოგვარებას, რომლებიც მისაღები იქნება როგორც მორნმუნეებისთვის, ისე ხელისუფლებისთვის. კანონიერების ფარგლებში მოგვარდება ყველა მტკიცნეული საკითხი. ასეთი დიალოგი უფრო დაახლოებდა ერთმანეთთან თორას, ბიბლიისა და ყურანის მიმდევრებს, განამტკიცებდა მორნმუნე-თა ურთიერთპატივისცემას.

ისლამი არის სრულყოფილი რელიგია, რომელიც კაცობრიობას განვითარებას ნებისმიერ ეტაპზე ფეხს უწყობს და შეესაბამება პროგრესს. ამიტომ სასურველია, რომ მშობლიურ ენასთან ერთად ვისწავლოთ სხვადასხვა ენებიც და რელიგიებიც, რომლებიც გზას გაგვიხსნის სამყაროში შესასვლელად.

რელიგია რომელიმე ერის საკუთრება არ არის, რელიგია ღმერთსა და ადამიანს შორის არსებული კავშირია. ღმერთმა მოუვლინა კაცობრიობას მხსნელები ელჩების სახით და ადამიანის მართვის ინსტრუქციები, რომლებსაც წმინდა წიგნები ჰქვია, ეს არის თორა, ბიბლია თუ ყურანი. ღმერთი ბრძანებს: „ის ადამიანი, რომელიც ჩემ მიერ მოვლენილ რომელიმე კანონს უარ-

ყოფს ჩემგან უარყოფილია.“

არსებობს კაცობრიობისთვის მოვლენილი ელჩების ჯაჭვი, რომლის ბოლო რგოლი წმინდა მუჰამედია. მუჰამედ შუამავალი ბრძანებს: „ჩემი მიმდევარი, რომელიც ღმერთის მოვლენილ ელჩებს უარყოფს ჩემგან უარყოფილია.“

ჩვენთვის ძალიან მტკიცნეულია რომელიმე რელიგიის მიმართ შეურაცხმყოფელი სიტყვის გაგონება. თითოეული ადამიანი ღმერთის წინაშე ვართ ვალდებული, პასუხი ვაგოთ ჩვენს ყველა საქციოლზე.

წმინდა ყურანის აიათებისა და მუჰამედ შუამავალის ხადისების თანახმად: „ვალდებულების შესრულება ღმერთისა და კაცობრიობის წინაშე ადამიანური, სულიერი სიწმინდეა და არა დამცირება“.

მუჰამედ შუამავალი ს.ა.ვ. გვასწავლის ზენობასა და ეთიკას.

1. ყველა ადამიანური ფასეულობა უნივერსალურია, განურჩევლად მრნამსისა და ეროვნებისა.

2. ისლამის ზნეობის პრინციპები ზომიერია, ყველაფერი რაღაც ჩარჩოებშია მოქცეული, ამიტომ ღმერთი გვაძლევს უფლებას, დავტკბეთ ნებადართულ საზღვრებში ამქვეყნიური სიამოვნებით.

3. ისლამის ზნეობა არ არის ასკეტური, განდეგილი, ან მოძველებული. ისლამის მიზანია ადამიანთა ბედნიერება, მათი ჯანმრთელობა, ოპტიმისტური ხედვა მომავლისა.

4. ისლამის ზნეობა პრაქტიკულია, ის

ითვალისწინებს ადამიანის ბუნებრივ მოთხოვნილებებს, მის ემოციებს, სურვილებსა და მისწრაფებებს, აძლევს შესაძლებლობას, გამოავლინოს საკუთარი მე.

ყურანი გარკვეულ პერიოდში, ბრძენთაბრძენ მუჰამედთან ჩამოტანილი ღვთის სიტყვებია, ცაში არსებულის ერთი ასლია, შესაბამისად, ის უშეცდომოა. „არვითარი ეჭვი არ არსებობს, რომ ეს შუამავალი კაცობრიობისთვის დიდი სამსახურის გამწევი და ადამიანების ურთიერთობების მომწესრიგებელია. მას საქებად ისიც ეყოფა, რომ ადამიანები ღმერთისკენ მიმავალ სწორ გზაზე დააყენა.“ ამბობს ლევ ტოლსტიო.

„ეი მუჰამედ, ვნუხვარ შენთან ერთად ერთ საუკუნეში არ ყოფნის გამო, ეს წმინდა სიტყვები შენი სიტყვები არ არის, ეს ღმერთის სიტყვებია, ხოლო შენ ამ წიგნის გამავრცელებელი ხარ. მისი ღვთაებრიობის არ აღიარება, სასაცილოა. ისლამი ცხოვრების სტილია, რომელიც ადამიანის სიცოცხლის ყველა ეტაპს მოიცავს. ის დიდი ღმერთის მიერ მოვლენილი ზომიერი, ბალანსირებული, ბრწყინვალე და სრულფასოვანი რელიგიაა. ამის გამო ქედს ვიხრი შენი ფიგურის წინაშე.“ (ოტო ბისმარკი. გერმანიის რაიხ კანცლერი)

ამავდროულად დიდი მადლობა მინდა გადავუხადო მკითხველს, ალლაჰი იყოს ჩვენი მფარველი.

✍ ადამ შანთაძე
სტულიად საქართველოს მუნიციპალიტეტის მოაღგილი

კურორტის მნიშვნელობა

"და თუ შეგეკითხებიან შენ ჩემი მსახურნი ჩემს შესახებ, უეჭველად, მე ახლოს ვარ, შევისმენ მლოცველის ვედრებას, როცა ის შემევედრება..." (სურა ბაყარა, აიათი 186)

"და ბრძანა თქვენმა ღმერთმა: შემევე-დრეთდა შევისმენ თქვენს ვედრებას. უეჭვე-ლად რომელნიც მედიდურობას ავლენენ ჩემდამი მსახურებაში, შევლენ ჯოჯოხეთში დამცირებულნი." (სურა მუყმინი, აიათი 60)

ისლამის სწავლული ჯაფერი სადიყი ბრძანებს:

„ალლაჰის სამი საიდუმლო სამ შემთხ-ვევაში იმალება:

1. მისი კმაყოფილება მისი დაფასებაა, ამიტომაც არაფერი არ უნდა ჩავთვალოთ მცირედ და უმნიშვნელოდ.

2. მისი რისხვა ცოდვებითაა, ამიტომაც არ არსებობს ცოდვა მცირე და უმნიშვნე-ლო.

3. მორნმუნები ალლაჰის მოყვარულე-ბი არიან, ნებისმიერი უბრალო და რიგითი მონამსახურიც კი ალლაჰის მოყვასია.“

და ბოლოს დაამატა:

„ვედრების შესმენა გულწრფელად სცა-დეთ და არასოდეს მოგწყინდეთ გულითადი ვედრება.

„ხოლო რომელთაც ირწ-
მუნეს და ჰქმნეს სიკეთენი,
აი ეგენი არიან სამოთხის ბი-
ნადარნი, და იქ დარჩებიან
სამუდამოდ.“ (ბაყარა-82)

ალლაპის რისხვა ზოგჯერ დიდ, ზოგჯერ საშუალო, ზოგჯერ მცირე ცოდვებს მოსდევს. ნამდვილ მორწმუნეს სულ მცირე, უმნიშვნელო ცოდვაც კი ვებერთელა მთასავით დაამძიმებს, დაუდევარს კი უმძიმესი ცოდვა მსუბუქად მოეჩვენება.“

საჭაბე აბდულლაჳ იბნი მესუდი ბრძანებს:

„მორწმუნე ცოდვას უყურებს როგორც მთას, რომლის ძირშიც ზის და ეშინია, რომ არ დაემხოს თავზე, ცოდვიანი კი ცოდვებს ისე აღიქვამს, როგორც ცხვირთან აფრენილ ბუზს.“

„მორწმუნე ყველა მადლსა და ცოდვას სათანადო შეფასებას აძლევს, ადამიანის გულისნადები ჩვენთვის უცნობია, ამიტომ ჩვენ არ ვიცით, დვთის წინაშე ვინაა უპირატესი.“

სურა ჰუმეზე: 1-4 აიათებში ნაბრძანებია:

1. „ვაი ყველა ზურგს უკან მკილავს და სხვისი ნუნის მძებნელს,
2. რომელმაც ქონება მოიხვეჭა და აგროვებს,
3. და თვლის, რომ სიმდიდრე სამარადუამოდ აცოცხლებს,
4. არამც და არამც, უეჭველად ჰუტამაში (ჯოჯოხეთში) ჩააგდებენ.“

შუამავალი ბრძანებდა: „ძველ ტანსაცმელში გახვეული, ნეერულვაშ მოუწეს-რიგებელი რამდენი ადამიანია, რომელთა ალლაპის დაფიცებას ალლაპი ამაოდ არ ჩათვლის“. (თირმიზი, მანექიბ, 54/3854)

„გითხრათ ვინ არიან სამოთხის მკვიდრნი? ის სუსტი, უსუსური ხალხი, რომლებსაც ადამიანები არანაირ მნიშვნელობას არ ანიჭებენ, თუმცა მათ ნათქვამსა და თხო-

ვნას ალლაპი უმალ ასრულებს“.

მუსლიმმა ადამიანმა ყველას სიკეთის თვალით უნდა შეხედოს: ყურაში ვკითხულობთ „ჰეი თქვენ, რომელთაც ირწმუნეთ, სავსებით მოერიდეთ ვარაუდს...“ (სურა ჰუჯურათი, აიათი 12)

ვედრება უნდა გავაგრძელოთ მოთმინებითა და დაყინებით.

„ჰეი თქვენ, რომელთაც ირწმუნეთ, ეძიეთ შველა მოთმინებასა და ლოცვაში, უეჭველად ალლაპი მომთმენებთან ერთადაა.“ (სურა ბაყარა, აიათი 153)

თუ რომელი ვედრება იქნება ჩვენი გადარჩენის შანსი, წინასწარ ვერ გავიგებთ.

ღვთისმსახური რამდენადაც მეტად შეიცნობს ალლაპს, იმდენად მოუმატებს ვედრებასა და მსახურებას. „უთხარი: თუ არ იქნება თქვენი ვედრებანი, რატომ მოგანიჭებთ ღირსებას ჩემი ღმერთი...“ (სურა ფურყანი აიათი 77)

ჰასან ბასრი თქვა: „იმის კი არ მეშინა, რომ თქვენი ვედრებები არ შეისმინება, არამედ იმისა, რომ არ აღმოჩნდეთ ისეთ მდგომარეობაში, რომ ვედრება შეწყვიტოთ. შიში იმისა, რომ ვედრება არ შეისმინება დიადი გამჩენის მიერ და ამიტომაც არ უნდა ვევედროთ, ეშმაკის მაცდური ჩაძახილია და მეტი არაფერი.“

ვედრება ღვთისმსახურებაა

ჰადისში ვკითხულობთ:

„ვედრება ღვთისმსახურებაა, ღვთის წინაშე ვედრებაზე უფრო ძირფასი რამ არ არსებობს. ვინც ღვთისგან არ ითხოვს, ალლაპი მას სასჯელს მიუზღავს. ვისაც უნდა, რომ გასაჭირში ნავედრები აუხდეს, დალხინებულ დროშიც ბევრი ვედრება უნდა აღავლინოს. ალლაპი გულუხვია, ვინც მის წინაშე

ხელებს აღაპყრობს, ცარიელს არ მიუბრუნებს. ვედრება წყალობის გასაღები, მორნ-მუნის იარაღი, რჯულის დედაბოძი, ზეცისა და ხმელეთის სხივია.

ჯაფერი სადიყის გადმოცემით, მსახურ-თა შორის საუკეთესონი არიან ისინი, რომლებსაც ეს ხუთი თვისებაახასიათებთ:

1. უხარიათ, როცა სიკეთეს აკეთებენ,
2. ნებით თუ უნებლიერ ჩადენილ შეც-დომებს ინანიებენ,
3. ღვთის მიერ ბოძებული წყალობის გამო მაღლიერებას გამოხატავენ,
4. უბედურებასა და განსაცდელს ითმე-ნენ,
5. ვინც უსამართლოდ ექცევა, ჰპატიო-ბენ.

ჰადისში ვეითხულო-ბთ: " სადაც უნდა იყო, დმერთის შიში გქონდეს, რაიმე ცუდს თუ გააკე-თებ მაშინ-ვე სიკეთე გა აკეთე რომ ის გა-აბათილოს. ადამიანე-ბის მიმართ გულისხმიერი იყავი."

ამიტომაც მორნ-მუნე საკუთარ სურვილებზე ნინ ბედისწერას აყენებს, რაც ღმერთ-მა დაუწერა, იმით კმაყოფილდება.

შუამავალმა ბრძანა: „მორნმუნის მდგო-მარეობა შესაშური და საოცარია, მისთვის ნებისმიერი სიტუაცია ხეირის საბაბია. ასეთ თვისებას მხოლოდ მორნმუნე ატარებს. სიკეთის დროს მაღლიერებას გამოხატავს, სიავის დროს მოითმენს, ეს კი მისთვის სახეირო და სასიკეთოა.“ ესე იგი მორნმუნე ამქვეყნად გამოცდა გადის.

„და უეჭველად ჩვენ გცდით თქვენ ცოტა შიშითა და შიმშილით, ქონების, სულთა და ნაყოფთა ნაკლებობით, და შენ ახარე მომთმენთ.“ (სურა ბაყარა, აიათი 155)

ჯაფერი სადიყი ბრძანებს: ხეირიანი საქ-მეები სამი რამით მიიღება;

1. როცა დავისახავთ მიზანს, უნდა ვი-ჩქაროთ შესრულებისთვის,

2. გაკეთებული საქმე მცირედ უნდა ჩა-ვთვალოთ,

3. თვალთმაქცობისგან თავი დავიცვათ, სიკეთე ფარულად გავაკეთოთ.

ვინაიდან ღვთის სიყვარულით მიზანდა-სახული საქმე თუ გადაიდება, ან გადავადდება, ეშმაკი და ინტრიგა თავს გამოიჩენს, რომ გადააფიქრებინოს. თუ ვერ გადაგვაფიქრე-ბინა, მაღლი რომ ვერ მოვიგოთ, სიამაყესა და თვალთმაქცობისკენ გვიბიძგებს.

მადლიანი საქმეების ყველაზე დიდი მტერი სიამაყე, მედიდურობა და მოჩვენე-ბითობაა. მათგან თავის დასაცავად კეთილი საქმეები უნდა გავასაიდუმლოთ. თუ გა-მოუვალ მგდორეობაში იძუ-ლებით გვიწევს ამის გამოაშკარავება, გულწრფელობა უნდა შევი-ნარჩუნოთ და რამდე-ნადაც დიდ კ ე თ ი ლ ს ა ქ მ ე ს არ უნდა ვაკეთებ-დეთ, მაინც მცირედ და არასაკმარისად უნდა მივიჩნიოთ. ალლაჰის გზაზე მედი-დურობისა და სიამაყის გრძ-ნობა არ უნდა დაგვეუფლოს.

სწავლულები გვირჩევენ ორი რამ უმალ დავივიწყოთ:

1. გაკეთებული სიკეთე და ქველმოქმე-დება, რათა სიამაყის, მედიდურობის გრძნო-ბა არ გაგიჩნიოს,

2. ვინც ცუდი გაგიკეთა, ვინაიდან შე-საძლოა ამით შენში სიძულვილმა და შურმა დაისადგუროს.

ორი რამ არ უნდა დავივიწყოთ:

1. შეცდომები და ცოდვები, რომ ყო-ველთვის მოვინანიოთ და სულ იმის ფიქრში ვიყოთ, თუ როგორ გამოვისყიდოთ,

2. სხვის მიერ ჩვენთვის გაკეთებული სიკეთე, რათა უმადური არ ვიყოთ.

ჯაფერი სადიყი ნამდვილ მეგობარს ასე გვიხასიათებს:

-შენთან ურთიერთობა ყოველგვარი ან-გარების გარეშე,

-შენი ლხინი მისი ლხინი, შენი ჭირი მისი ჭირი,

-ქონებამ და თანამდებობამ ის არ უნდა შეცვალოს,

-შენში რაიმე არ უნდა შეშურდეს,

-ყველაზე მთავარი: ცუდ დროს არ უნდა მიგატოვოს. ნამდვილი მეგობარი ვარსკვლავებივითაა, სიბნელე რომ ჩამოწვება, მაშინ გამოჩნდება.

კეთილშობილი ომერი ბრძანებს:

"ადამიანის ლოვცა-კითხვამ და მარხვამ შეცდომაში არ შევიყვანოთ. ყურადღება მიაქციეთ:

— სიმართლეს ლაპარაკობს თუა არა?

— ამანათს პატრონობს თუ არა?

— ჰალალ-ჰარამს ყურადღებას აქცევს თუ არა?

ერთმა პიროვნებამ კეთილშობილ ომერთან ვიღაცის ქება დაიწყო. ომერმა ჰქითხა: ამ კაცთან გიმეზობლია, გიმგზავრია ან გივაჭრია?...

კაცმა უპასუხა: — არაო.

— მაში შეეშვი მის განდიდებას, მას სრულად ვერ იცნობო.

ამ ქვეყნად ყველაზე მდიდარი ის ადამია-

ნია, ვისაც ყველაზე საუკეთესო მეგობარი ჰყავს, ის, ვინც შეცდომის დროს მიუთითებს და ღვთის ხათრით განსაცდელის ჟამს არ მიატოვებს.

იტყვიან კაცი სიმდიდრის დროს შეიცნობა, ქალი კი გაჭირვების ჟამსო...

ჯაფერი სადიყი ყურანის კითხვის წინ ელუბუს ბისმილის მნიშვნელობას ასე გვიხსნის: (ალლაჰის წყალობიდან განდევნილი ეშ-მაკის ბოროტებისგან ალლაჰს მივენდობი) ეს ნიშნავს, რომ პირი სიცრუის, ცილისწამებისა და ჭორაობისგან გავისუფთავე.

ამიტომ მორწმუნებ, რომელიც აბდესის აღების დროს პირს წყლით გაისუფთავებს, ასევე ტყული, ჭორაობა და ცილისწამება სინანულის ცრემლებით უნდა გაასუფთავოს. რამეთუ ყურანი სინამდვილეში გულით იკითხება... გულის გაუსუფთავებლად ნაკითხი ყურანით სრულფასოვან სულიერ სიტკბოს ვერ მივიღებთ. ძვირფასი აიშე ბრძანებს: "რა საოცარია, რომ ადამიანი ჭორაობის გამო კი არ ირეცხავს პირს, არამედ ჰალალი საჭმლის მიღების გამო". მუსლიმთა ერთერთ აბაზანაში ასეთი წარწერა ყოფილა: თუ ცუდი ქცევისა და ხასიათის ადამიანი ხარ, გამოსასწორებლად აბანოს იმედად ნუ დარჩები, ნამდვილი სისუფთავე თუ გინდა, ჯერ გული გაისუფთავე და შემდეგ სხეული.

ნილა გოგიციძე

ფიქტი, ჩვენ ადამიანები ვართ

„და დაგიდგინა შენმა ღმერთმა, რომ არ ეთაყვანოთ არავის, გარდა მისი და კეთილად მოექეცით მშობლებს. თუ მშობელთაგან ერთ-ერთი ან ორი-ვე მიაღწევს სიბერემდე, არ უთხრა: „უჰ!“ და არ გაუწყრე მათ და ლამაზი სიტყვა უთხარი! და ისინი მფარველობის ქვეშ აიყვანე ლმობიერებითა და თავმდაბლობით და თქვი: ღმერთო ჩემო! პატარაობისას როგორც გამზარდეს, ისე შეინყალე ესენი!“ (სურა ისრა, აიათი 23-24)

ჩვენ, ვინც ახლა ამ ნაწერს ვკითხულობთ, უზენაესმა ალლაპმა საუკეთესო ფორმაში გაგვაჩინა და წმინდა ადამის შთამომავლებად მოგვავლინა. ამიტომაც ჩვენ ადამიანები ვართ. არცერთ სხვა დანარჩენ არსებას არ ხვდა წილად ის უპირატესობა, რომელიც ადამიანს განასხვავებს ყველა დანარჩენებისგან. დიახ, ეს გონიერებაა. ამასთან ერთად არცერთ სხვა არსებას არ ერგო წილად აზროვნების ისეთი უზადო უნარი, როგორიც ჩვენ გვებოდა. ადამიანს გააჩინია გონიერების, აზროვნების, ცოდნის შეძენისა და, რაც მთავარია, დამოუკიდებლად გადაწყვეტილების მიღების უნარი. დიახ, ჩვენ ადამიანები მგრძნობიარე არსე-

ბებიც ვართ და კარგად გვესმის, რა არის ცუდი და რა კარგი. ასევე ჩვენ გაგვეგება, რომ დედამინაზე არსებული ყველა სხვა დანარჩენი არსება ჩვენს სამსახურში არის და გვაქვს უფლება, საჭიროების შემთხვევაში მათზე მოავხდინოთ გარკვეული ზეგავლენა. დიახ, ჩვენ შეგვიძლია დავთესოთ სიკეთე და მოვიმკათ, შესაბამისად, ბედნიერება. აგრეთვე ჩვენ გაგვაჩინია უნარი, რომ დავთესოთ ბოროტება, შური, გაუტანლობა და მჩაგვრელობა. არჩევანი თავისუფალია. თუმცა არჩევანის თავისუფლება არ ნიშნავს იმას, რომ ჩვენს მიერ გაკეთებული რაიმე სახის უარყოფით, ან დადებით ქმედებას არ მოჰყვება რეაგირება. კარგისა და

კეთილის შემთხვევაში გამოხმაურება ჩვენ ბედნიერების განწყობას შეგვიქმნის, ხოლო ბოროტების, შურისა და გაუტანლობის შემთხვევაში კი ორივეგან, წუთისოფელსა თუ საიქიოში, სინანულის გრძნობას გაგვიღვიძებს. აქვე არ შემიძლია არ გავიხსენო ცნობილი ქართველი პოეტის დავით გურამიშვილის სიტყვები: „თავს სინანული სჯობია, ბოლოეულ დანანებასა“ ეს მნიშვნელოვანი სიტყვები მიგვანიშნებს, რომ ბოლოეულ დანანება არაფრის მომტანია. ვალდებულება უნდა შევასრულოთ იმ დროში, როდესაც ვითარება მოითხოვს. წინააღმდეგ შემთხვევაში არაფრის მომტანი სინანულის გრძნობა გაგვიჩნდება და „ნეტავი“, „ახ“, „ჩემს თავს უბედურს“ - მსგავსი სიტყვები უკვე უშედებო იქნება.

მაშ ასე, ჩვენ ადამიანები ვართ და გაგვაჩნია გრძნობის, აზროვნების, დაფიქრების, შეგნებისა და არჩევანის უნარი. უზენაესი ალლაპის ყველა ეს წყალობა გვახსენებს, რომ გვაკისრია უდიდესი პასუხისმგებლობა, რომლის განუხორციელებლობის შემთხვევაში ვევდებით დავალებულნი გამჩენის წინაშე და ამისათვის მოგვეთხოვება პასუხი. მაგრამ, რა თქმა უნდა, ამ ყველაფერზე პასუხი მაშინ მოგვეთხოვება, როცა არცერთი ნაბიჯით უკან დახევისა და გამოსწორების უფლება აღარ გვექნება. ეს უამი კი იმდენად მძიმე აღმოჩნდება ზოგიერთი ადამიანისთვის, რომ ინატრებს, იქცეს მინად და გაექცეს პასუხის გაცემას, თუმცა ეს აღარ მოხდება.

მაშინ, როცა ჩვენ ვართ ადამიანები, ჯანმრთელები, გონიერები, მოაზროვნები და ცოდნის მფლობელები, ეს საშუალებას გვაძლევს, რომ ვიფიქროთ ყველაფერ იმაზე, რაც ჩვენს ირგვლივ ხდება. დედამიწაზე მოვლენილი ყოველი ახალი სიცოცხლე მიგვანიშნებს იმას, რომ სიცოცხლე გრძელდება, თუმცა ყველა ის შემთხვევა, რომელიც ჩვენნაირი ადამიანის გარდაცვალებას ეხება, გვარიგებს, რომ ერთ მშვენიერ დღეს ჩვენც უნდა გავშორდეთ ამ წუთისოფელის ხანმოკლე სიცოცხლეს. მაშ ასე, „ამაქვეყნისთვის იცხოვრე ისე, თითქოს არასოდეს არ უნდა მოკვდე, ხოლო საიქიონთვის ისე იზრუნე, თითქოს ხვალ უნდა გამოემშვიდობო წუთისოფელს“.

თვით სიტყვა „ადამიანი“ იმდენ პასუხისმგებლობას ატარებს, რომ მისი გათავისება ძალიან ბევრს უჭირს. წარმოიდგინე, შენ გქვია ადამიანი, ეს ნიშნავს, რომ ყოველთვის უნდა იყო მართალი და სიმართლის მთქმელი, ღირსეული და ნამუსის დამცველი, სიკეთისკენ მომწოდებელი და სიავის ამკრძალავი, გულისხმიერი და მწყალობელი, სანდო და ერთგული, საუკეთესო ზნეობის მქონე და სანიმუშო, მორწმუნე და ღვთისმოსავი პიროვნება. ზემოთ ჩამოთვლილი თითოეული თვისება მაგალითია ყველა იმ ინდივიდისა, რომელიც თავს ადამიანად მიიჩნევს. ამასთან ერთად ყველა სხვა არაადამიანური ქმედება, შეხედულება და მიდგომა დასაგმობია, რისთვისაც ერთმუჭად დგომა და ერთიანობა იქნება საჭირო. მართალია, თითოეული ადამიანის ხასიათი განსხვავებულია და ყველასგან იმავეს ვერ მოველოდებით, რაც ჩვენთვის სწორია და მისაღები, თუმცა ის, რაც უზენაესი ალლაპის მიერ აკრძალული და ნებადართულია, მისი გათავისება და შესრულებისთვის მუხლჩაუხერელად ზრუნვა ყველა „ადამიანის“ უპირველესი ვალია.

როცა ხარ ადამიანი და ხედავ, რომ ობოლი იჩაგრება, ღარიბი ულუქმაპუროდ არის დარჩენილი, უმწეოს უჭირს გადაადგილება, ხანდაზმული მშობელი მარტოობის შიშს შეუბყრია, სინდის-ნამუსის ღირბულება უკანა პლანზე გადადის, პატარები გადაგვარებისკენ მიექანებიან, ქალებისთვის

უამრავი მახეა მომზადებული, დროისა და სარჩის მფლაველობა პიქს აღწევს, ვირტუალურ სამყაროს ადამიანები ნეგატიურ შედეგამდე მიჰყვას, ანადგურებს მორალურად და აკარგვინებს სულიერებას, საერთოდ ოჯახის არსებობას ჩრდილი ეფარება და დღითი დღე უფრო მინიმალური ხდება, მეგობრულ-ნათესაური ურთიერთობა მატერიალური დონით ირჩევა, ვიღაცას ვიღაცის სულიერი, ან მატერიალური დაცემა ახარებს, რათა თავად წინაპლანზე წამოინიოს და ამიტომაც მატერიალური სადავების ხელში ჩასაგდებად ყოველგავრ უმსგავსო გზას მიმართავს. ასეთი არასახარბელო სიტუაცია შექმნილი, თითქმის, საზოგადოების ყველა სფეროში, ეს კი კაცობრიობისთვის მხოლოდ ზიანის მომტანია და სხვა არაფერო.

ახლა კი ზოგიერთი საკითხის შესახებ გარკვეული განმარტება გავაკეთოთ.

როცა ხარ შენ ადამიანი და იცი, რომ ზემოთ ჩამოთვლილი პრობლემების გადაჭრაში მინიმალური წვლილის შეტანა შეგიძლია, ვალდებული ხარ დროულად იმოქმედონ და იქცე სანიმუშო პიროვნებად. გაუკეთო საკუთარ გონებას სრული მობილიზება და დახმარების ხელი გაუწვდინო ობოლს და ღარიბს, რომელთაგან ერთს მარჩენალი მშობელი არ ყავს, ხოლო მეორე სარჩის უქონლობას განიცდის. ყოველთვის როცა ხედავ, რომ ის იჩაგრება იმიტომ, რომ მას არ გააჩნია ლუქა-პური, თავშესაფარი, ან სათამაშო, შეძლების ფარგლებში გაიღე მათ სასარგებლოდ შენობის საყვარელი ქონებიდან. უზენაესი ალლაპი ხომ სწორედ ამას ბრძანებს: „ვერასდროს მიაღწევთ ლეთისნიერებას, თუ არ გაიღებთ იმას, რაც გიყვართ. და რაც უნდა გაიღოთ, უეჭველად, ალლაპმა უწყისი იგი!“ (სურა ალი ღიმრანი, აიათი 92)

ქონება, ცოდნა და ჯანმრთელობა ამქვეყანაზე გამოცდის მიზნით გვიწყალობა გამჩენმა. ამიტომაც ამ გამოცდას მაშინ გავიკლით წარმატებით, თუკი გამჩენის ბრძანებას ღირსეულად შევასრულებთ.

რაც შეეხება უმწეო და ხანდაზმულ მშობლებს, უზენაესი ალლაპი, ერთადერთი გამჩენი, რწმენის ერთერთ ბრძანებად მშობლებზე კეთილად მოპყრობას გვიბრძანებს: წმინდა აითმში ასეა ნაპრძანები: „და დაგიდგინა შენმა ღმერთმა, რომ არ ეთაყვანოთ არავის, გარდა მისი და კეთილად მოექცეთ მშობლებს. თუ მშობელთაგან ერთ-ერთი, ან ორივე მიაღწევს სიბერემდე, არ უთხრა „უჟ!“, არ გაუწყრე მათ და თბილი სიტყვა უთხარი! ისინი მფარველობის ქვეშ აიყვანე ლმობიერებითა და თავმდაბლობით და თქვი: ღმერთო ჩემო! პატარაობისას როგორც გამზარდეს, ისე შეიწყალე ესენი!“ (სურა ისრა, აიათი 23-24)

სინდის-ნამუსის დასაცავად ზრუნვა და ბრძოლა მუსლიმი ადამიანის ერთერთი უმთავრესი ვალდებულებაა. ამ შემთხვევაში პიროვნებას უფლება აქვს, ყველაფერი გააკეთოს იმისათვის, რომ არ შეიღახოს სინდის-ნამუსი. აგრეთვე არც არავის აქვს იმის უფლება, რომ ნებისმიერი სახით ზიანი მიაყენოს რომელიმე ადამიანს, განურჩევლად კანის ფერისა, რწმენისა და ეროვნებისა.

აქვე უნდა ალინიშნოს, რომ პატარების გადაგვარების მცდელობებს, ალბათ, ყველა ამჩნევთ. ეს გამოიხატება იმით, რომ ადრე ისინი ერთობოდნენ ფიზიკური ვარჯიშებითა და თამაშებით, დღეს კი ეს გართობები კომპიუტერული თამაშებით შეიცვალა, პატარებს მეგობრებთან თამაშს მობილური ტელეფონებითა და კომპიუტერით თამაში ურჩევნიათ. რა თქმა უნდა, აუცილებელია იცოდნენ და განვითარებას არ ჩამორჩნენ, ოღონდ ყველაფერს თავისი ნორმა გააჩნია და ის არ უნდა გადაიზარდოს ფანატიზმი. ხშირად ვხდებით მომსწრე, რომ პატარები დაჟინებით ითხოვენ თამაშის ჩართვას, ასეთ შემთხვევაში მშობელი ფიქრობს, ოღონდ არ იტიროს, ოღონდ მე დამასვენოს და ითამაშოს, ამით ხომ არაფერი დაშავდებაო, მაგრამ ასეთ მიდგომას ბავშვი ხშირად გამოუსწორებელ შეცდომამდე მიჰყვას. ყველაფერს რომ

თავი დავანებოთ, ბავშვი სიცოცხლის საუკეთესო დროს არაფრის მომტან ქმედებებს უთმობს მაშინ, როცა შეიძლება წაიკითხოს ნიგნი, ივარჯიშოს ფიზიკურად და გააჯანსაღოს სიცოცხლე, უფროსებს დაუსვას მისთვის საინტერესო კითხვები, ისწავლოს ადამიანის დაფასება და სხვა. ის დროს ფუჭ თამაშებს უთმობს. აგრეთვე უნდა ითქვას ისიც, რომ როცა უფროსები გულისყრით უყურებენ ამათუიმ სერიალს, ვერ ახერხებენ პატარებისთვის სათანადო დროის დათმობას. ბავშვები კი ამ დროს ან ვირტუალურ თამაშებში ხარჯავენ, ან კიდევ ისინიც უფროსების მსგავსად უყურებენ სერიალებს, რაც მათ გონიერად ბინდავს და არაფრის მომცემი ინფორმაციით ავსებს მათ უსუსურ გონიერას. სწორედ ასეთ და მსგავს ქმედებებს პატარები მიჰყვას იქამდე, რომ ისინი ცხოვრებას და უფროსებთან ურთიერთობას სწავლობენ სერიალებისგან, იქედანვე იღებენ მაგალითებს და არა მშობლებისგან. თუმცა წმინდა ჰადისში ნათქვამია: „საუკუთხსო ზნეობაზე უკეთესი არაფერი შეიძლება მშობელმა მისცეს შვილს“.

„დაკარგულ წამებს საუკუნეები უკან ვეღარ დაპირუებს“. დროის მფალნგველობა ბოლო წლებში მართლაც რომ უკიდურეს ზღვარს აღწევს. ადამიანი ცხოვრობს დროში და ეს დრო მისთვის მტკიცედ არის განსაზღვრული. წმინდა აიათში წერია: „და ყველა თემს თავისი დადგენილი დრო აქვს და როცა მოვა დრონი მათნი, არც ერთი საათით არ გადავადდება და არც დაჩქარდება“. (სურა ელრაფი, აიათი 34)

სიცოცხლის თითოეული წუთი მნიშვნელოვანია და დასაფასებელი. რომ იცოდე ორ დღეში უნდა დასრულდეს შენი ამქვეყნიური მოღვაწეობა, დარჩენილ დროს ღვთისმსახურებას, მონანიებას, სიკეთის კეთებას, ახლო ნათესავებისა და მეგობრების მონახულებას დაუთმობდი. თუმცა დღეს იქნება უფრო მეტი დრო გაქვს ამისთვის, ოღონდ შენ სულ სხვა საქმეებით ხარ დაკავებული. შენ ისევ ფიქრობ, რომ ათწლეულობით სიცოცხლე სტაბილური გაქვს და მას არც აკლდება, არც ემატება. სინამდვილეში კი უნდა იხსენიებდე ცნობილ საბავშვო ხალხურ ლექსს. „გახსოვდეს კოვზსა პანიას,

დიდი ზღვა დაულევია“. ამ სიტყვებით ჩვენ უნდა ვისწავლოთ, რომ ჩვენთვის განკუთვნილი დრო გამუდმებით იკლებს, იკლებს, იკლებს, და ბოლოს დასრულდება კიდეც, მაგრამ რამდენ საათში, დღეში, თვეში და წელიწადში ეს უცნობია.

მფალნგველობა, თითქმის, ჩვენი ცხოვრების განუყოფელი ნაწილი გახდა და ამას ისე ვაკეთებთ, თითქოს არაფერი ხდებოდეს. უმიზეზოდ ვფლანგავთ დროს, სარჩოს, და ჯანმრთელობას. ბევრჯერ გვითქვამს, ნეტავ ახლა დრო რომ მქონდეს, ჯანმრთელობა ხელს მიწყობდეს და ასე შემდეგ. კი მაგრამ მაშინ, როცა საკმაოდ თავისუფალი დრო გქონდა, რას აკეთებდი? იყენებდი იმ დროს ვინმეს ან საკუთარი თავის სასარგებლოდ? დროის ფასს გაიგებ მაშინ, როცა აღარ დაგრჩება, ჯანმრთელობის ფასს მიხვდები მაშინ, როცა სენი შეგეპარება, სარჩოს ფასს გაითავისებ მაშინ, როცა ის შეგიმცირდება. ამიტომ ძალიან მნიშვნელოვანია, ყველაფერ ამაზე დაფიქრება და შესაბამისად მოქცევა. სოფლების რა მოგახსენოთ, მაგრამ ქალაქები ნაგვის კონტეინერები პურის და სხვა სახის სანოვაგით ივსება ბევრჯერ. ნაგვის კონტეინერებთან მისულ ულუკმა-ბუროდ დარჩენილებსაც ბევრს ვხედავთ. ისინი რომელიმე ჩვენგანის მიერ ნაგვში გადაგდებულ პურს იღებენ, სახლში მიაქვთ და მიირთმევენ. ისინი, იქნებ, ჩვენი მეზობელები არიან, თუ ვიცით ასეთი მეზობლის არსებობის შესახებ, ნუ დაგრჩებით გულგრილი, შეძლების ფარგლებში ადამიანური ვალდებულება შევასრულოთ და არ დავტოვოთ ისინი უყურადღებოდ.

დიახ, ჩვენ ადამიანები ვართ და ამყველაფერზე ვფიქრობთ. დიახ, ჩვენ ჩავდივართ შეცდომებს ნებით თუ უნებლიერ, მაგრამ ღვთის წინაშე დაშვებულ შეცდომებს მოვინანიებთ. რა თქმა უნდა, მონანიების შემსმენი მხოლოდ უზენაესი ალლაპია. ამიტომაც წრფელი გულით სინანულის გამოხატვა, მხოლოდ გამჩენის წინაშე, გაზდება მიზეზი იმისა, რომ პირველ რიგში საკუთარი სურვილით აღარ გავიმეორებთ იგივე შეცდომას და ასევე დიად გამჩენზე მიცემული სიტყვის ერთგულნი დაგრჩებით.

ახალი ნათება,

ცრანსთორმაცია და რეგულარაცია

ანუ რაცომ გავხდი

მუსლიმი

ადამიანი თავისი ბუნებით მოძრავი არ-სებაა. როგორც კი შევწყვეტთ მოძრაობას, იქ ვასრულებთ სიცოცხლეს. მოძრაობის პროცესი თავისი არსით მრავალმხრივია და საინტერესო. ვმოძრაობთ ბიოლოგიურად, ფიზიკურად, აბსტრაქტულად, ცნობიერად და არაცნობიერად. თავისთავადია, რომ ამ პროცესში ადამიანი ტრანსფორმაციას განიცდის. ეს უკანასკნელი კი შეუქცევა-დია და რამდენიმე ბალიანი სკალითაც შე-გვიძლია დაგახასიათოთ. ძლიერი ძერბი რამდენიმე წელიწადში ერთხელ ხდება და ესეც ფსიქოლოგიური თავისებურებებით აიხსნება. ჩემი ცნობიერი ცხოვრების გან-მავლობაში რამდენიმე ასეთი გარდამტები ტრანსფორმომომენტია. უკანასკნელი, ალ-ბათ, ყველაზე ძლიერი აღმოჩნდა, იმდენად, რამდენადაც ღმერთის არსი ყველაზე ნათ-ლად გავაცნობიერე.

თავიდან ყველაფერი ძალზე ჩვეულებ-რივად იყო. მახსოვს, პატარაობის უამს, მუხლებზე დაჩივილი ვევედრებო-დი უფალს, ვესაუბრებოდი, თუმცა ღმერთი ჩემთვის

ზღაპრებიდან და ბერძნუ-ლი მითებიდან ამოგლეჯილ ფრაგმენტებს ჰქავდა, რომელიც კოლოსალური ზომისაა და კეთილი, თეთ-რწვერიანი ბაბუას იმიჯი აქვს. ეს იყო ჩემი საკრა-ლური წარმოდგენები და ვგონებ, არამხოლოდ ჩემი. ასაკთან ერთად ღმერთის ჩემეული აღქმაც შეიცვა-ლა, უფრო მეტად რუტი-ნული და ჩვეულებრივი გახდა. ამას ემატებოდა ფილოსოფიური მოძ-ლვრებები, რელი-გიურიგანხილ-ვები და ამიტომ

ეპ -

ლესის კარიდან ათეისტთა კლუბს შევაფარე თავი. მილიონჯერ რომ შთააგონ შენს ცნობიერს შავზე თეთრიაო, მაინც ვერ დააჯერებ, რადგან არაცნობიერი ამოსძახებს სიმართლეს. რა არის სიმართლე და რა არ არის, ესეც სამსჯელო და საკამათო თემაა, მაგრამ ვერასოდეს ვაიძულებთ დაიჯეროს ის, რისიც არ სჯერა. როცა პირველად გამიჩნდა პროტესტი კულტებსა და საკრალურ გამოსახულებებზე, შემეშინდა, ეს ხომ იმ სოციუმის იდეებს უპირისპირდებოდა, რომელშიც ვცხოვრობდი, მაგრამ ამავდროულად ჩემი თავის ღალატი და მოტყუება იქნებოდა, პოდა საკუთარი „მე“-ს წინაშე მართლად ყოფნა ვარჩიე.

ძიების პროცესი საკმაოდ ხანგრძლივი და რთული აღმოჩნდა ჩემთვის, დავკარგე ღმერთი, დავკარგე რწმენა, მაგრამ მადლობა უფალს, ღმერთმა არ დამკარგა, დღევანდელი გადმოსახედიდან ვხვდები, რომ არც არასდროს მივუტოვებივარ. პოდა, ერთი წვიმიანი შემოდგომის დილა ახალი ნათებებით, სისხლეებით დაიწყო. შინაგანი ქაოსი და არეულობა მკლავდა, გული მერეოდა ყველაფერზე, ადამიანებზე, ხეებზე, სამყაროზე. მინდოდა თვალის დახუჭვასთან ერთად თვალის გარეთ დარჩენილი სამყაროც გამქრალიყო. პროტესტი მეტად ძლიერი იყო და აქ ღმერთმა თავი ცხადად შემახსენა. შინაგანი ტრანსფორმაციები მომენტალურად ხდება და თან კომპლექსურად. ეს იყო მედიტაციით დაწყებული დიდი და საინტერესო გზის დასაწყისი. ვერ გეტყვით როგორ? რანაირად? საიდან? მიჭირს ამაზე საუბარი, ეს ჩემს ძალებს აღემატება. მხოლოდ ერთის თქმა შემიძლია, ეს იყო ნათება, რომელმაც ყველაზე ძლიერი ტრანსფორმაცია მოახდინა ჩემი და დამაბრუნა იმ საწყის მდგომარეობამდე, რომელსაც დაბადება ჰქვია.

თავიდან დავიპადე როგორც მუსლიმი. 180 გრადუსით შეიცვალა ჩემი ცხოვრება თავისი გამონვევებითა და მწყობრი, ლამაზი ასპექტებით. ისლამის რწმენა უცბად არ შემოსულა. ყველაფერი ინტერესით დაინ-

ყო. აღმაფრთოვანა მეცნიერულმა ფაქტებმა, მათემატიკურმა სიზუსტემ, რიცხვებმა. ჩემთვის თავდაპირველად ეს აღმოჩნდა საინტერესო, მაგრამ რწმენა რიცხვებით და ფორმულებით არ იპადება, გაცილებით უფრო ღრმა მოცემულობიდან ჩნდება და ეს რწმენა ინტერესს თავისთავად მოჰყვა, თუმცა არანაირად არ იყო დაკავშირებული ფაქტობრივ მოცემულობებთან.

ის თემი, ის საზოგადოება, რომელშიც ვცხობრობთ ისლამოფონიური იდეებით არის გარემოცული და ეს არის შემთხვევითი, ამას თავისი ისტორიული მიზეზები აქვს, მაგრამ რელიგიები ხომ კონკრეტულ ხალხებს არ ეკუთვნით. ცალკეული საზოგადოებების რელიგიური და კულტურული ასპექტები ბუნებრივად იყო და არის ერთმანეთთან დაკავშირებული, რაც ვფიქრობ არ არის სწორი მიდგომა, რადგან რელიგია არის ის რაღაც, რომელიც არაა კავშირში არც ნაციონალობასთან, არც სქესთან, არც პოლიტიკურ მრნამსთან - ეს არის იდეალისტური სისტემა, რომელიც ადამიანის სულიერ და არასულიერ მომენტებს მოიცავს. რაც უფრო მეტად ვეცნობი ყურანს, უფრო და უფრო მეტად მაოცებს არსებული სიზუსტე, გათვლა. ჭეშმარიტებას ყოველთვის სკეპტიკურად ვუყურებდი, რადგან არ მნამდა აბსოლუტური ჭეშმარიტების, მაგრამ თქვენ ნარმოიდგინეთ, ჩემი გაოცება და ბედნიერება, როცა ამ ჭეშმარიტებას მივაგენი. ყველაზე საინტერესო ის არის, რომ მეტად მზარდი პროცესია. რაც უფრო მეტს ვეცნობი, რაც უფრო მეტს ვლოცულობ, უფრო კარგად ვაცნობიერებდა ღმერთს მადლობას ვეუბნები ამ ჭეშმარიტი გზის პოვნისთვის, რომელსაც ისლამის გზა ჰქვია.

ქეთი ფოტოვა

ბათუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტი მათემატიკის და კომპიუტერულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი. 2 კურსი

სამოქალაქო საზოგადოების ინსტიტუტი, ბათუმის ფილიალი

საუბრის ქეთონი

„ნუ იტყვით, თუკი შემდეგ პატიების თხოვნა მოგინევთ!“ (იბნ მავე, ზურდი, 15)

საზოგოდაოებაში მცხოვრები ადამიანები, მორალურ-ზნეობრივი განვითარებით, მატერიალური მდგომარეობით, ინტელექტუალური განვითარებით, ეროვნებით, სქესით მაინც ყოველთვის განსხვავდებიან. მაგრამ ამ განსხვავების მიუხედავად, თითოეული მათგანი ადამიანის თვისებებს ფლობს. ზოგიერთ ადამიანთან ერთად ცხოვრების გამო საჭიროა ერთმანეთის უფლებების დაცვა, ერთმანეთის მიმართ თავაზიანობის გამოხატვა. მათი დაცვა აუცილებელია ნორმალური ურთიერთობის დასამყარებლად და ცხოვრების პირობების გასაუმჯობესებლად. ამ საკითხს ჩვენი ისლამი საკმაოდ სერიოზულად ეკიდება. წმინდა შუამავალი ბრძანებს:

„ვინც პატარებს არ შეიცოდებს, ან უფროსებს პატივს არ სცემს, ის ადამიანი ჩვენგან არ არის!“ (თირმიზი, ბირრი, 15). საუბარი ადამიანთა შორის კავშირისა და ურთიერთგაგებისთვის საჭირო ალლაჰის სგან ნაბოძები სიმდიდრეა. ადამიანები

თავიანთ გრძნობებს, აზრებსა და სურვილებს მეტყველების საშუალებით გამოხატავენ. ადამიანის მიერ გამოყენებულმა საუბარმა შესაძლოა ის ცხოვრებაში წინ წასწიოს და აამაღლოს, აგრეთვე, შეიძლება დაამციროს და ცხოვრებაში უკან დახიოს. ისიც წათქვამია, რომ ადამიანის მიერ ენის კონტროლი შესაძლებელია მისი სამოთხეში შესვლის მიზეზი გახდეს. წმინდა შუამავალი ბრძანებს:

„ვინც მე სიტყვას მომცემს, რომ მოუარს იმას, რაც ორ ყბას შორისაა (იგულისხმება ენა) და თავის პატიოსნებას, მეც სიტყვას მივცემ, რომ ის დაუყოვნებლივ სამოთხეში შევა!“ (ბურარი, რიყაყი, 23). კიდევ ერთ ჰადისში ასე სწერია, როდესაც ჰკითხეს: „ყველაზე ძვირფასი ვინ არის?“ წმინდა შუამავალმა უპასუხა:

„ენითა და ხელით მუსლიმანობის დამატებიცებელი ადამიანი!“ (ბურარი, იმანი, 4-5). წმინდა შუამავალმა საუბართან დაკავშირებით გარკვეული წესები ჩამოაყალიბა, რომლებსაც შეიძლება ასეთი სახე ჰქონდეს:

1. ლია, გასაგები ენით საუბარი და

გაურკვეველი, ან მნიშვნელოვანი რამის რამდენჯერმე გამეორება.

„წმინდა შუამავლის საუბარი ყველა მომსმენი ადამიანისათვის გასაგები იყო.“ (აბუ დავუდი, ედები, 18).

„წმინდა შუამავლის საუბრისას შე-საძლებელი იყო სიტყვების დათვლა.“ (ბუჰარი, მენაქიბი, 23).

„კარგად გასაგები რომ ყოფილიყო, მნიშვნელოვან სიტყვასა და ნინადადებას სამჯერ გაიმეორებდა.“ (თირმიზი, მე-ნაქიბი, 9).

საუბრის სრულად გაგებისათვის, ხანდახან სიტყვის გამეორება აუცილებელია. ასეთი შემთხვევები ყურანშიც ხშირად შეიძლება ვნახოთ, რომელშიც ზოგიერთი რამ რამდენჯერმე არის გამეორებული. მაგალითად, ეშმაკის მიერ ადამ შუამავალზე სეჯდის გაკეთების ბრძანების შეუსრულებლობა ყურანში შვიდჯერ არის გამეორებული. მუსა შუამავლის სარწმუნოების ჯადოქრების მიერ აღიარება ყურანში ოთხ ადგილას არის გამეორებული.

წმინდა შუამავალი ნამაზის ლოცვის დროს საყურადღებო და მნიშვნელოვან აიათებს ხანდახან სამჯერ იმეორებდა. აგრეთვე, თანამიმდევრებთან საუბრის დროსაც ხშირად იმეორებდა სიტყვებს. ასეთი შემთხვევები დღესაც არის. ხშირად ხდება საუბრის დროს სიტყვებისა და წინადადებების გამეორება. მაგრამ ეს ისეთი ფორმით უნდა მოხდეს, რომ მსმენელთათვის დამღლელი არ იყოს. ამისათვის საჭიროა მსმენელი აუდიტორიის განათლების შეფასება და მათთან საუბრის ისე წარმართვა, როგორც მიზანშენონილი იქნება.

2. საკუთარი თავის სხვებისთვის საჩვენებლად და მსმენელებთან გაუგებარი სიტყვებით საუბარი სასტიკად აკრძალულია. წმინდა შუამავალი ბრძანებს:

„უეჭველია, ალლაჰი საქონლის მიერ ბალახის დაღეჭვის მსგავსად, პირში სიტყვების დამღეჭ ადამიანებს რისხვას დაატეხს!“ (აბუ დავუდი, ედები, 94).

წმინდა შუამავალი ყოველთვის წმინდა გრძნობით საუბრობდა. ის არასდროს სხვისთვის საჩვენებლად არ საუბრობდა. მისი სიტყვები ყოველთვის განსხვავებულ მომხიბლველობას ატარებდა. მისი საუბარი ყველასათვის სანიმუშო იყო.

3. სიტყვით გამოსვლის დროს ყვირილით საუბარი ყოვლად დაუშვებელია! მსმენელს ისე არ უნდა ესაუბრო, თითქოს ყრუ იყოს, ან მასთან რაიმე საკითხზე ჩხები გქონდეს. ამაყად და ტკბილად უნდა ისაუბრო იმიტომ, რომ ეს მეთოდი ყოველთვის მომგებიანია. ყურანის მიხედვით, ლუყმან შუამავალი თავის შეილს ურჩევს, ყოველთვის მშვიდად და წყნარად ისაუბრობს:

„შეეცადე მოზომო შენი სვლა და (საჭიროების შესაბამისად) ხმას დაუწიო, უეჭველია, რომ ყველაზე არასასიამოვნო ვირის ხმაა.“ (ლოყმანი 31-19).

სხვა ერთ-ერთ აიათში ალლაჰი ბრძებს:

„ჩემს მსახურებს უთხარი, რაც საუკეთესოა, ის ილაპარაკონ!“ (სურა ისრა, აიათი 53).

ყოვლისშემძლე ალლაჰში გაგზავნა რა მუსა შუამავალი და მისი ძმა ჰარუნი ფარაონთან შესახვედრად, მასთან დაბალ ხმაზე საუბარი ურჩია. (სურა ტაჰა, აიათები 43-44).

შენი მოსაუბრე ურნმუნოც რომ იყოს, მასთანაც დაბალ ხმაზე საუბარი აღლაპის ბრძანებაა. ერთ პატისში ნათქვამია, რომ საამო და ხმადაბალი საუბრის საშუალებით ჯოჯონების ცეცხლისგან გადარჩები:

„ნახევარი ხურმაც რომ გქონდეთ, მისი მიცემით ჯოჯონების გადაურჩებით! მისი მიცემის საშუალება ვისაც არაქვს, ის ტკილი ლაპარაკით უნდა შეეცადოს ჯოჯონებისგან გადარჩენას!“ (მუსლიმი, ზექათი, 68).

4. ორი ადამიანის ერთმანეთში ჩურჩული მესამე პირის თანდასწრებით სასტიკად აკრძალულია. წმინდა შუამავალმა ბრძანა, რომ ასეთი საქციელის გამო შეიძლება ადამიანს ეწყინოს, ამიტომ ის არ შეიძლება. (ბუჰარი, ისტიზანი, 47). ნამდვილი მუსლიმი თანამორწმუნე ძმას არასდროს აწყენს.

5. საზოგადოებაში როდესაც რაღაცა საკითხის შესახებ აზრია გამოსათქმელი, ან პასუხია გასაცემი, მიზანშეწონილია, პირველი სიტყვა უფროსმა ნარმოთქვას. მის შემდეგ, თუ საჭირო იქნება, სხვებსაც შეუძლიათ თავიანთი მოსაზრება გამოხატონ. ერთხელ ერთ-ერთი ამბის მოსაყოლად ასაკით ყველაზე უმცროსმა აბდურრაჰმან იბნ სეჰლმა პირველმა დაიწყო საუბარი. წმინდა შუამავალმა მას უთხრა: „პირველი სიტყვა უფროსებს დაუთმე!“ „პირველი სიტყ-

ვა უფროსებს დაუთმე.“ (ბუჰარი, ჯიზიე, 12).

6. საჭიროა მოკლე და კონკრეტული საუბარი. არასაჭირო სიტყვებით ლაპარაკი მოსაბეზრებელია, ანუ სხვანაირად რომ ვთქვათ, საჭიროა მოკლე და მიზანმიმართული საუბარი. უზენაესი ალლაპი ადამიანების საუკეთესო თვისებების ჩამოთვლისას ამბობს:

„მაგრამ ადამიანთა შორის არის ისეთი, ვინც არავითარ ცოდნას არ ფლობს და ტყუილ მონაჩმახებს ყიდულობს.“ (სურა მუყმინუნი, აიათი 3). აიათში უადგილო ადგილას საუბარი არასწორ საქციელად არის მიჩნეული. (ლოყმანი, 6).

ამ საკითხთან დაკავშირებით აუცილებლად გასათვალისწინებელია წმინდა და შუამავლის შემდეგი ჰადისი:

„ალლაპის ხსენების გარეშებევრს ნუისაუბრებთ! მისი სახელის ხსენების გარეშებევრი საუბარი გულს გააუხეშებს. გაუხეშებული გულის მქონე ადამიანები კი ალლაპისგან ყველაზე შორს მდგომი რომ არიან, ამაში ეჭვი არ შეგეპაროთ!“ (თირმიზი, ზუჰდი, 62).

„ვისაც საქმე არ ეხება და მისგან თავს შორს დაიჭერს, ის ნამდვილი მუსლიმანია.“ (თირმიზი, ზუჰდი, 11).

7. ისეთი საუბრიდან, რომელიც არც ვა უფროსებს დაუთმე!

სულიერ და არც ფიზიკურ სარგებელს არ გვაძლევს, თავი უნდა შევიკავოთ. უზენაესი ალლაჰი ბრძანებს:

„ადამიანი ვერ წარმოთქვამს ვერც ერთ სიტყვას, რომელსაც მასთან მდგომი (ანგელოზები) არ ჩაიწერენ.“ (სურა ყაფი, აიათი 18). ამ აიათში ყურადღება გამახვილებულია იმაზე, რომ ადამიანი არა მარტო თავისი გაკეთებულის, არამედ თავისი ნათქვამი ყოველი სიტყვის პასუხისმგებელიცაა. წმინდა შუამავალი კი ერთ ჰადისში ბრძანებს:

„ვისაც ალლაჰისა და ვანკითხვის დღის სწამს, ან კარგი რამ თქვას, ან საერთოდ გაჩუმდეს!“ (ბუჰარი, ედები, 31, 85).

8. ალლაჰის შუამავლის ჰადისში ნათქვამია: არ ღირს საუბარი ისეთ თემაზე, რაც შენ თვითონ არ იცი. არ შეიძლება ისეთ რამებე დასკვნის გამოტანა, რაც ჯერ ყველასთვის უცნობია. (ბუჰარი, რიყაყი, 23).

„დაფიქრების გარეშე ნათქვამი სიტყვა ადამიანს ჯოჯოხეთში გადაისვრის. “ ალბათ, წინაპრებს ამიტომაც უთქვამთ: „ასკერ გაზომე და ერთხელ გაჭერიო“.

9. ორ ადამიანს შორის ურთიერთობის გაფუჭების მიზნით საუბარი სასტიკად აკრძალულია. წმინდა შუამავალი ბრძანებს:

„ისეთი სიტყვა არასდროს თქვა, რომელიც შემდეგ ბოდიშის მოხდას გაიძულებს!“ (იბნ მაჟე, ზუჰდი, 15).

10. მუსლიმი ადამიანი ვალდებულია, ყოველთვის სიმართლე ილაპარაკოს და ტყუილისგან შორს იდგეს.

წმინდა შუამავალი ბრძანებს: „გაღვი-

ძებისთანავე ადამიანის სხეულის ყველა ორგანო ენას მიმართავს: „ალლაჰის გეშინოდეს და ჩვენ გაგვიფრთხილდი, რადგანაც ჩვენ მხოლოდ შენი ლაპარაკის გამო შეიძლება დავისაჯოთ. ჩვენ შენ გემორჩილებით. თუკი შენ სამართლიანი იქნები, მაშინ ჩვენც სამართლიანი ვიქნებით. შენ თუ სწორი გ ზიდან გადაუხვევ, ჩვენც შენ მოგვყებით და სწორი გ ზიდან გადაუხვევთ!“ (თირმიზი, ზუჰდი, 61).

ყურანში კი ამ საკითხთან დაკავშირებით ნაბრძანებია:

„ო, თქვენ, ვინც ირნმუნეთ! ალლაჰის (რისხვის) გეშინოდეთ და სიმართლე ილაპარაკეთ, რათა მან თქვენი საქმეები კეთილმოანყოს და ცოდვები გაპატიოს.“ (სურა აჰზაბი, აიათები 70-71).

11. მომავალზე საუბრის დროს, ან რაიმე გეგმის განსახორციელებლად „ინშალლაჰ“ თქმა ჩვენი სარწმუნოების მიხედვით ძალიან კარგი და მიზანშენილია. როცა რაღაცის სურვილი გაგარინია და ალლაჰს თხოვნით მიმართავ, მაშინ მისი სახელის ხსენებაც ამ თხოვნის ასრულების მიზეზი ხდება. ერთ აიათში ნაბრძანებია:

„რაღაც საქმის (შესრულებისათვის) (არასდროს) თქვა: „მე ხვალ ამას გავაკეთებ“, თუკი არ დაამატებ „ინშალლაჰ!“ (თუკი ალლაჰის ნება იქნება).“ (სურა ქეჰფი, აიათები 23-24).

ერთ-ერთ ჰადისში ნათქვამია, რომ წმინდა სულეიმან შუამავალმა ერთ-ერთი საქმის დაწყების ნინ „ინშალლაჰ“ არ თქვა და ის საქმე ვერ გააკეთა. (ბუჰარი, ეიმანი, 3).

თარგმნა : ზურაბი მიქელაძე

ქალაქის წარმატება და შეუძლის ოჯონერი მისა

მანამ, სანამ უკეთილშობილეს მუჰამ-
მედს შუამავლობის მისია დაეკისრებოდა,
იგი ჰირას გამოქვაბულს მიაშურებდა ხში-
რადდაღრმა ფიქრს მიეცემოდა. ის ფიქრო-
და ხალხის ბედზე, სოციალურ, რელიგიურ,
ზნეობრივ მდგომარეობაზე. მსგავსი ფიქ-
რებით, რომელიც გულის სიღრმეში არ აძ-
ლევდა მოსკენებას, ჰირას მთიდან გადახე-
დავდა მექას და თავისითვის იტყოდა:

„რა ეშველება ამ მდგომარეობას?“

უკეთილშობილესი მუჰამმედის ასეთი
მოუსვენარი დღეები სულ ხუთი წელი გაგ-
რძელდა. ბოლოს ისევ ჰირას გამოქვაბულში
გამოეცხადა მთავარანგელოზი ჯიბრილი
და მას აუწყა უზენაესი ალლაჰის ბრძანება:
„იკითხე“. ეს იყო ჰირას გამოქვაბულში მი-
ღებული პირველი ზეშთაგონება. უფრო მე-
ტიც, ეს იყო პირველი საკაცობრიო მესიჯი.

„იკითხე შენი ღმერთის სახელით, რომელ-
მაც გააჩინა (სამყარო)! (სურა ალაყი, აიათი
1.)

მაშ, რა უნდა წაეკითხა წმინდა მუჰამ-
მედს, როცა აშკარად არსად იყო წიგნი,
რომლის წაკითხვასაც შეძლებდა? ეს „წა-
კითხვა“ დაწერილი ტექსტის გარდა სხვა
რამეს უფრო ჰქონდა. აქ კითხვა ეხებოდა იმ
ცხოვრების წესებს, რომელშიც ისინი იმყო-
ფებოდნენ. საყვარელი შუამავალი სწორედ,
რომ ჰირას გამოქვაბულში ყველაფერ ამას
კითხულობდა და გამოსავალს ეძებდა.

მაშ ასე, როდესაც დადგა დრო და წმინ-
და შუამავალმა მექელებს შეახსენა, რომ
მათი შემოსავლის გზები არაკანონიერი იყო
და რასაც ისინი აკეთებდნენ, არაფერი იყო
გარდა ადამიანთა ჩაგვრისა, ყველაფერი
უცებ შეიცვალა. მექელი მევახშეები, რომ-

ლებიც წმინდა მუჰამმედს საკუთარი შვილივით იცნობდნენ, უმაღ გაემიჯნენ და მის სანინააღმდეგოდ შეურაცხყოფის გზებს მიმართეს. ასეთი იყო დრო, როცა ადამიანი პირადი მატერიალური კეთილდღეობისთვის საკუთარ ძმასაც კი აღარ ცნობდა.

თუკი გადავხედავთ ისლამის დაბადების მიზეზებს; კარგად გავიგებთ, რომ არც რელიგია და არც შუამავალი ფუჭად არ მოვლენილა. მექა პატარა, სიდიდით ძალიან მცირერიცხოვანი ქალაქის ტიპის დასახლება იყო, თუმცა, გამომდინარე იქედან, რომ იქ იდგა „ქაბა“ ზრდიდა ამ ქალაქის მნიშვნელობას. აგრეთვე სამწერაროა, მაგრამ იმ დროისთვის მექა მევახშეობის, მონებით ვაჭრობისა და ქალების ყიდვა-გაყიდვის ცენტრად იყო ქცეული.

სწორედაც ეს გახდა მიზეზი იმისა, რომ წმინდა ყურანის პირველივე საწყისი ბრძანება იყო „იკითხე“, ანუ გამოაცხადე, შეახსენე და ამცნე:

უზენაესი აღლაპი წმინდა შუამავალს აუწყებს, რომ „არა მხოლოდ შენთვის იკითხე, არამედ საზოგადოება გაათვითცნობიერე, მექას ქუჩებში იარე და მევახშების მჩაგვრელობას წერტილი დაუსვი.“ ამის შემდეგ უკეთილშობილესმა შუამავალმა პირას მთიდან ჩავიდა ქალქაში, მივიდა ქაბასთან და ხმამაღლალი ტონით წარმოთქვა: „ჰეი ადამიანებო! მე მომისმინეთ... სწორედ ეს იგულისხმებოდა პირველ ბრძანებაში: „იკითხე“ აღლაპის სახელით.

იმ დღიდან უკეთილშობილესი შუამავალი ღმერთის სახელის ხსნებით მზად იყო ადამიანების მოუშუშებელი ჭრილობების მიმართ პროფესიონალი ქირურგის როლი ეკისრა, ეს კი ზუსტად 23 წელი გაგრძელდა.

უკეთილშობილესი შუამავალი პირველი ზეშთაგონების შემდეგ მეტად რთული მისიისთვის ემზადებოდა, რომლისთვისაც საჭირო ცოდნას თვით უზენაესი აღლაპი აძლევდა, ვინაიდან ძალიან რთული ბრძოლა ელოდა წინ. განა რომელი შუამავლის მისია იყო მარტივი... ბევრი შუამავალი მისივე ხალხის მიერ მოიკლა, ზოგი ჩაიქოლა და ზოგიც კი იძულებული გახდა, დაეტოვებინა საკუთარი მიწა-წყალი.

ცხადია, რომ ყველა შუამავალი საკუთარ ხალხს შორის მყოფი ებუ ჯეპილის მსგავსი პირების მჩაგვრელობის დასრულებისთვის, ძირს დაცემული სამართლიანობის დროშის ისევ აფრიალებისთვის, რწმენის, სამართლიანობისა და ზნეობის ხელახლა აღორძინებისთვის იყვნენ მოვლენილნი.

ასევე უკეთილშობილესი შუამავალი მუჰამმედიც საკუთარ ხალხს შორის მყოფი ობლების მჩაგვრელი, ღარიბების არად ჩამდები, ბრძების, მონების, გაჭირვებულების მდაბიოებად წარმომდგენი ებუ ჯეპილის მსგავსი პირების მმართველობისთვის ბოლოს მოღების მისით მოევლინა.

უკეთილშობილესი შუამავლის ქმედებები სიმდიდრით გაამაყებული და ქონებით დახარბებული ადამიანების წინააღმდეგ აჯანყების ხასიათს ატარებდა, ვინაიდან მათთვის არ არსებობდა ქონების სხვებისთვის გაზიარება და მათ გარდა სხვა ყველა ადამიანს მდაბიოდ მიიჩნევდნენ. თუმცა ეს ბრძოლა არ იყო მორწმუნებსა და ურწმუნებს, რელიგიურებსა და არარელიგიურებს შორის მიმართული.

წინააღმდეგობისმომატებასთან ერთად იზრდებოდა ზეშთაგონების მოვლინება, რადგან შუამავლის მიერ განსახორციელებელი ბრძოლა საკმაოდ დიდი სირთულეებით იყო აღსავსე.

აღნიშნული ვითარება 23 წელის განმავლობაში გრძელდებოდა.

მაშ ასე, დიადმა გამჩენმა წმინდა შუა-

მავალს აუწყა, რომ:

ის ფლობდა სიცოცხლის გაჩენისა და სამყაროს მართვის უხილავ ძალას,

განუსაზღვრელ ქონებასა და ძლევამო-სილებას,

გაჩენასა და განადგურებაში ტოლისა და სწორის არ არსებობას,

რომ მას ეკუთვნის ჭეშმარიტი სამარ-თალი და სიბრძნე,

რომ ის არასოდეს დაჩაგრავს თავის მონამსახურებს, და ისინი დიდი მოწყალები-თა და სიყვარულით ჰყავს გაჩენილი. ასევე არცერთი ადამიანი არ გაუჩენია იმ პრინცი-პით, რომ იგი იძულებით აკეთებდეს ამათუ-იმ ქმედებებს,

რომ ადამიანებს მოეთხოვებათ პასუხი იმაზე, რაც თავად მოიმოქმედეს,

რომ ადამიანი ტყუილუბრალოდ არ არის მიტოვებული,

ის, რომ თვით დიადი გამჩენი ყოვლად მდიდარია და ყველა გაჩენილი მასზეა და-მოკიდებული,

რომ თავად ფლობს განუსაზღვრელ ძლევამოსილებას,

რომ ის არ დაბადებულა და არ ყოფილა მშობელი, ებუ ჯეპილის მსგავსმა პირებმა, რომლებმაც იციან სინამდვილე, მაგრამ მა-ინც არ ინამეს და მჩაგვრელობა ირჩიეს.

ჰეი მუჰამმედ! მტკიცედ დადექი, ნინ აღუდექი ამ ვერაგობას, დესპოტიზმს, მჩა-გვრელობას! შენ ჩაგრულისა და სამართ-ლიანობის გვერდით დაიკავე ადგილი. ამ სამართლიან და ჭეშმარიტ ბრძოლაში შენ არასოდეს დარჩები მარტოდ, ჩვენ ყოველთ-ვის შენს გვერდით ვიქენებით. უზენაესმა ალლაჰმა წმინდა შუამავლს „სურა ალაჰში“ აუწყა, რომ საკმაოდ რთული მისია ელოდა. ვინაიდან ამ რთული ბრძოლის შეძახილს მთელი ისტორიის მიმართულება უნდა შე-ეცვალა.

წმინდა შუამავლის აღმზრდელობითი მეოთხის ყველაზე მნიშვნელოვანი მხარე იყო, რომ ყველაფერზე, რაც იმ დროს მექა-ში ხდებოდა, ეთქვა „არა“.

რადგან მის წინაშე იდგა საზოგადოება, რომელიც ამპარტავანი, დაუმორჩილებელი,

გზასაცდენილი, სიმდიდრით გაამაყებული, ხალხის კლასობრივად დამყოფი იყო და თა-ნასწორობისგან შორს იმყოფებოდა. მათი საქმე და მიზანი იყო დივერსია, შანტაჟი და მუქარა. იმისათვის, რომ შუამავალს ყველა-ფერზე ქედი არ მოეხარა, მხოლოდ ერთი გა-მოსავალი ჰქონდა, ხმამაღლა ეთქვა „არა“. ეს მისი, ღვთიური მისის შესრულებისკენ გადადგმული პირველი ნაბიჯი იყო.

თუმცა მექელმა მევახშეებმა წმინდა შუამავალს აღნიშნული მისის შესრულე-ბის დაყუოვნებლივ შეჩერების სანაცვლოდ მას სიმდიდრე, ყველაზე ლამაზი ქალები და უდიდესი პატივი შესთავაზეს, მაგრამ მის-თვის ღვთიური მისია იყო უმთავრესი და მას არაფრის სანცვლოდ არ დასთმობდა. რა თქმა უნდა მისი პასუხი ამ შემთხვევაშიც იყო „არა“.

იმისათვის, რომ უკეთილშობილეს შუა-მავალს შექმნილი დაძაბული ვითარებისგან უკან არ დაეხია და შიშს არ შეეპყრო, ბევრ შემთხვევაში ალლაჰი მას შუამავალ იუნუ-სის მაგალითს შეახსენებდა.

როდესაც წმინდა მუჰამმედმა შუამავ-ლობის მისია იტვირთა, მექელმა მევახშეე-ბმა მისი უპირატესობა არაფრად ჩაგდეს და მას გიში, შავ-ბნელი ძალების ადამიანი უნდეს. მაგრამ უზენაესმა ალლაჰმა მას შეახსენა, რომ „შენ არად მიიჩნიო მათი სიტ-ყვები, თქვან, რაც ენებოთ, ვინაიდან შენ არ ხარ ის, რასაც ისინი ვიწოდებენ.“

სამყაროს არსებობის განმავლობაში ხშირად ხდებოდა საზოგადოების წესრიგი-სა და ადამიანის რწმენის, სამართლიანობი-სა და ზნეობრიობის მოშლა. სწორედ ასეთ ვითარებებში ხალხის სწორ გზაზე დასაყე-ნებლად უზენაესმა ალლაჰმა შუამავალი მოავლინა.

წმინდა მუჰამმედის მოვლენის მისიაც უდიდეს ძალისხმევას მოითხოვდა. ის არ იყო რობოტი, მან კარგად გაითავისა ღვ-თიური მითითებები, განმარტა და საზოგა-დოების წინაშე გამოვიდა. ისიც, სხვა და-ნარჩენი ადამიანების მსგავსად, საკუთარი სურვილით მოქმედებდა. ეს ასეც უნდა ყო-ფილიყო.

იგი, სანამ შუამავალობის მისიას იტვირ-

თავდა, სამართლიანი, სიმართლის მთქმელი და სანდო ადამიანი იყო. ეს ასე რომ არ ყოფილიყო, სათანადოდ არ დაინტერესდებოდა საზოგადოების დარღით, ის არ იტყოდა: „რა ეშველება ამ ხალხს“ და ღამეებს ლოცვით არ გაატარებდა.

როგორც ვიცით, რელიგიის ენაზე ყოვლად ძლევამოსილი სიტყვა „ალაპია“, ის უხილავი ძალაა, ჩვენთან ჩვენს მთავარ არტერიაზე უფრო ახლოსაა, ეს ძალა დედამიწისა და ზეცის როგორც სხივი, ასევე სულია. ის იქ არის, სადაც თავისი მონამსახური გაიხსენებს. არ არსებობს არაფერი მისი ტოლი და სწორი, სამყაროში არაფერი მისი ნაწილი არ არის. ის არაფერს ჰგავს, ის არც დაბადებულა და არ მშობელი არ ყოფილა. ის მარადუამს მოქმედებს და ის ერთი ნამითაც რომ შეჩერდეს, სამყაროში სიცოცხლეს წერტილი დაესმება. დიადი გამჩენი საკუთარი თავისა და ძლევამოსილების შესახებ ასე საუბრობს.

როგორც აღვნიშნეთ წმინდა მუპამმედის ჩათვლით ყველა შუამავალს უამრავი ზენოლა და ჩაგვრა აქვთ გამოვლილი და დაკისრებულ მისიას სიცოცხლის ფასად ასრულებდნენ. ყველა შუამავალი თავის ხალხს აფრთხილებდა, რომ არსებობდა „სიკვდილი და განკითხვის დღე“. ყველა მათგანი ხალხს ერთადერთი ღვთაების რწმენას, სამართლიანობას ასწავლიდა და უსამართლობის წინააღმდეგ მტკიცედ დოგმისკენ მოუწოდებდნენ. ვინაიდან უსამართლობის წინააღმდეგ დგომა რწმენასა და სრულფასოვნებას ნიშნავს, რომელიც სიცოცხლის არსებობის მთავარი მიზეზია.

შუამავალთა შორის ქადაგების თვალსაზრისით არანაირი განსხვავება არ არსებობს. ყველა მათგანის მიზანი იყო, ადამიანებისთვის ერთადერთი ალლაპის რწენა

და სამართლიანობა შეეხსენებინეს. მიუხედავად ამისა, ზოგიერთები იუდეველების სახით ამტკიცებდნენ, რომ მათ შორის არსებობდა განსხვავება. ისინი დაუინებით ამტკიცებდნენ, რომ მათთვის მოვლენილი შუამავლები სხვებისგან განსხვავებით უპირატესნი იყვნენ.

ბოლოს კი განვიხილოთ ნამაზი, რომელიც მუსლიმი ადამიანისთვის რწმენის დედა-ბოძს წარმოადგენს. მუსლიმი, რომელიც ნამაზს შეასრულებს და მეჩეთიდან გარეთ გამოვა, ლოცვამ მასში რაღაც უნდა შეცვალოს. თუკი არ ცვლის, მაშინ მისი ლოცვა არასრულფასოვანია. ვინაიდან ვიცით, რომ რიტუალი შეიცავს სწავლებას. რიტუალი, რომელიც არაფერს გვასწავლის და არ აისახება ქმედებაში, არაფერია სხვა, თუ არა ფუჭი განმეორება.

ვიცით, რომ ნამაზში არის ვედრება, მადლიერება, პირობის დადება, ფეხზე დოგმა, რუქული და სეჯდე. ეს ყველაფერი ლოცვის დასრულების შემდეგ ყოველდღიურ ცხოვრებაში უნდა გამოჩნდეს და ხშირად განმეორედეს. ანუ ლოცვისას ხდება ვედრების წარმოთქმა, პატიების თხოვნა, სინაული, მუდარა, ქედის მოხრა და პირქვედამხობა.

ეს ყველაფერი ცხოვრებისთვის მნიშვნელოვანია, ამიტომ ადამიანი, რომელიც ამთავრებს ლოცვას, ცხოვრებაში არსებული პრობლემების გადასაჭრელად არ შეევედრება არავის გარდა ალლაპისა, სხვას არავის სთხოვს პატიებას, სხვას არავის და არაფერს შეევედრება, სხვა არაფერის წინაშე ქედს არ მოიხრის და პირქვე არ დაემხობა.

 ბეჭედის ცნობის მნიშვნელოვანია

ცხოვრების გააღვილება მნიშვნელოვანია

მსოფლიოში არსებობენ ადამიანები, რომლებიც, თითქოს, მხოლოდ იმაზე ზრუნავენ, თუ როგორ გაართულონ ცხოვრება. ზოგჯერ პროცესები ისე იკვეთება, რომ ესა თუ ის პიროვნება არ ფიქრობს იმაზე, თუ როგორი იქნება გამოსავალი ამა თუ იმ პრობლემიდან, არამედ ფიქრობს იმაზე, რომ როგორ შეიძლება შეიყვანოს საქმე ჩიხში. ასეთი მიდგომით არათუ ნასკვის გახსნის გზას დაეძებენ, არამედ ახალ ნასკვს აჩენენ. ასეთი მდგომარეობა, თითქმის, ყველა სფეროში გვხვდება. თუმცა, ჩვენი ვალი ცხოვრებაში ყოველთვის მარტივი და ოოლი გზების გამონახვაა. უზენაესი ალლაჰი აღნიშნულ საკითხთან დაკავშირებთ წმინდა ყურანში, სურა ბაყარას 185-ე აიათში ბრძანებს:

„...ალლაჰის ნებაა, თქვენთვის შვება და არა ვნება...“

ასევე უკეთილშობილესი შუამავალი აღნიშნულ საკითხს ყურადღებით ეკიდებოდა და უამრავი გამაფრთხილებელი რჩევებიც დაგვიტოვა, რომლებშიც ნათლად არის აღნერილი, რომ მორნმუნეობა არ არის რთული.

„რელიგია სიმარტივისა და სიმშვიდის ერთობლიობაა. (ბუჰარი, იმანი 29) კიდევ ერთ ჰადისში კი ნათქვამია: დაიადმა ღმერთმა მე არა თუ ცხოვრების გართულებისა და ადამიანების სწორი გზიდან ასაცდენად, არამედ გაიოლებისა და ჭეშმარიტების სწავლებისთვის მომავლინა. (მუსლიმი, ტალაყი, 29)

ამ საკითხთან დაკავაშირებით ქვემოთ მოყვანილი ცხოვრებისეული და ისტორიული გამოცდილებები გვხსნავლის, თუ როგორ უნდა ვიცხვოროთ: ძვირფასი ენესი, (ალლაჰი იყოს მისგან კმაყოფილი) გადმოგვცემს: ერთხელ, როდესაც ალლაჰის საყვარელი შუამავალი მესჯიდი ნებევში მივიდა,

ორ ბოძს შორის გაბმული თოკი დაინახა.

იკითხა: ამ თოკს რა ესაქმება აქ?

მას უპასუხეს, რომ ეს თოკი ზეინებ ბინ ჯაშს ეკუთვნის. იგი ამ თოკს, როდესაც ლოცვით დაიღლება, ფეხზე წამოდგომის-თვის იყენებს. ეს რომ შუამავალმა გაიგო, თქვა: „ეს თოკი ახლავე ახსენით. ყოველი გვეკვენგანმა ნებაყოფილობითი ნამაზები მაშინ იღოცოს, თუ ჯანმრთელი იქნება და საამისოდ უნარი შესწევს. ხოლო როცა დაღლილი და მოდუნებული იქნება, დაწვეს და დაიძინოს“. (ბუჰარი, თეჰჰეჯუდი, 18. მუსლიმი მუსაფირინი, 219.)

ძვირფასი აიშეს გადმოცემის მიხედვით, ერთხელ, როდესაც იგი მეგობარ ქალთან ერთად იჯდა, უკეთილშობილესი შუამავალი შემოვიდა მათთან. შუამავალმა იკითხა: „ეს ქალბატონი ვინ არის?“ ძვირფასმა აიშემ ქალის ვინაობა ამცნო და დასძინა, რომ ეს ქალბატონი ღვთისმსახურებას მუდმივად ასრულებს და ნამაზს ლოცულობსო. შუამავალმა ურჩია: „თქვენთვის საკმარისია, იმდენი ღვთისმსახურება შეასრულოთ, რამდენისთვისაც ძალა შეგნევთ.“ (ბუჰარი იმანი, 32. მუსლიმი, მუსაფირინი, 221. თეჰჰეჯუდი 18.)

მსგავს საკითხთან დაკავშირებით ძვირფასი აბუდულლაჰ იბნი ამრი, ასე გადმოგვცემს: ერთ მშვენიერ ღლეს წმინდა შუამავალი მოვიდა და მითხრა: „როგორ ფიქრობ, ჩემამდე არ მოაღწია შენმა ამბავმა, რომლის მიხედვითაც დღეებს მარხვით, ხოლო დამეებს ლოცვაში ატარებ?“

- რა თქმა უნდა, თქვენამდეც მოაღწევდა ეს ამბავი. -იყო ჰასუხი.

ამის შემდეგ უკეთილშობილესმა შუამავალი იგი ასე დაარიგა: „ასე ნუ გააკეთებ, ზოგჯერ დაიცავი მარხვა, ხოლო ზოგჯერ არა. ღამით თან იძინე, თან თეჰჰეჯუდ (ღამის ნამაზზე) ნამაზის სალოცავად გაიღვი-

ძ. უეჭველად შენს სხეულსაც გარკვეული უფლებები გააჩნია. უდავოდ, საკმარისია, თვეში სამი დღე რომ დაიცვა მარხვა, ვინაიდან შენს მიერ გაკეთებული ერთი სიკეთე ათმაგად ფასდება და ეს იმას ნიშნავს, რომ შენ მთელი თვე მარხვაში გაატარე.

- ალლაპის შუამავალო, მე უფრო მეტი მარხვის ძალა შემწევს.

- მაშ, ისე დაიცავი მარხვა, როგორც ამას შუამავალი დაუდი აკეთებდა, უფრო მეტი არ იმარხო.

- ო, ალლაპის შუამავალო! როგორ იცავდა მარხვას შუამავალი დაუდი?

- ის ერთ დღეს მარხვაში ატარებდა, ერთ დღეს ისვენებდა. ასე კი წელიწადის ნახევარ დროს მარხვაში ატარებდა.”

როდესაც აბდულლაპ ბინ ამრი მოხუცდა, ხშირად იმეორებდა:

„ნეტავ მოვქცეულიყავი ისე, როგორც უკეთილშობილესმა შუამავალმა მირჩია.” (ბუჟარი, სევმი, 55/56/57. თეპევჯუდი 7.)

გადამეტებული ნებისმიერი ქმედება უკურეაქციას გამოიწვევს. გამომდინარე აქედან, გადამეტებული ლვთისმსახურება და ცხოვრების გართულება, მორწმუნეობის გაძლიერების ნაცვლად, დროთა განმავლობაში გულის სიღრმეში სიცივეს წარმოშობს. ცხოვრების სხვადასხვა სფეროშიც ამა თუ იმ საქმის გართულება, პიროვნების შინაგან დალლილობას გამოიწვევს, რაც წარმატების უმნიშვნელოვანეს თვისებას – მოთმინებასა და გამძლეობას გაანადგურებს. არა თუ გართულების, არამედ გამარტივების მსოფლმხედველობა აზროვნების ძირითადი თემაა. უფრო მეტიც, ეს მეცნიერული მიღვომაა. უკეთილშობილესი შუამავალი ყოველთვის ცდილობდა თანამიმდევრების ცხოვრებაში ასეთი სტილი დაენერგა. წმინდა შუამავლის შემდეგ ცხოვრების ნებისმიერ სფეროში ზემოთ მოცემული პრინციპის დანერგვის სურვილს ნათლად გამოხატვას ეს ჰადისი:

„უზენაესი ალლაპი თავისი მონამსახურების წინაშე მოწყალეა. ის კმაყოფილი იქნება ადამიანებისთვის მარტივი გზების ჩვენებით. იგი წარმატებას და მადლს არ უწყალობებს მათ, ვინც ხალხს სირთულისკენ მოუნდებს. ხოლო წყალობითა და წარმატებით დააჯილდოობს მათ, ვინც ხალხს

გაუადვილებს ცხოვრებას. (მუსლიმ ბირრი, 77)

„სადაც სიმარტივეა, იქ სილამაზეა, ხოლო იქ, სადაც არ არსებობს სიმარტივე, ყველაფერი აუტანელია”. (მუსლიმ ბირრი, 78)

„ვინდათ გაცნობოთ იმის შესახებ, რომ ვინ არ დაიმსახურებს ჯოჯოხეთის სასკელს, ან ვის არ დასწავს ჯოჯოხეთის ცეცხლი? სახემდიმარებს, ყველასთან კარგი ურთიერთობის მქონეს, ლმობიერებს და ადამიანებისთვის მარტივი გზების მაჩვენებლებს ჯოჯოხეთის ცეცხლი არ დასწავს.“ (თირმიზი, ყიამეთი 45)

„ალლაპმა დალლოცოს ის ადამიანები, რომლებიც ყიდვა-გაყიდვისა და ვალის დაბრუნების დროს ხალხს სიმარტივეს სთავაზობენ“. (ბუჟარი, ბუჟიუ 16)

გამარტივება არ ნიშნავს სიზარმაცეს, ეს არის ბედნიერი ცხოვრების გასაღები და იმის ცოდნა, რომ რა როგორ უნდა გავაკეთოთ ცხოვრებაში. წინააღმდეგ შემთხვევაში, გამარტივება შესაძლებელია გადაიზარდოს სიზარმაცეში, რაც სულის მოთხოვნილების მსხვერპლად გვაქცევს. აღნიშნული საკითხის მიმართ ნებისმიერი პიროვნება საკუთარი თავის წინაშე აუცილებლად უნდა იყოს სამართლიანი.

მაშინ, როდესაც აღმოჩნდები არჩევანის წინაშე, უნდა აირჩიო მარტივი, თუმცა ეს არ უნდა ხდებოდეს ცოდვის ჩადენისა და ვინმეს დაზარალების ხარჯზე, ეს ალლაპის შუამავლის ცხოვრების პრინციპია.

გამარტივების პრინციპი განსაკუთრებით გასაფრთხილებელია როგორც საქმიან ცხოვრებაში, ოჯახში, სწავლა-განათლებისა და ბიზნესის სფეროში, ასევე საჭირო სხვადასხვა დაწესებულებებში. ადამიანების ერთმანეთთან ურთიერთობის მხრივ სიმარტივე სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანია, რაც მშვიდი ცხოვრების წინაპირობაა. ამა თუ იმ სფეროში გართულება, უმეტეს შემთხვევაში, წყენინების, პრობლემების, ურთიერთობის დაძაბულობისა და სტრესული ვითარების წარმოქმნის მიზეზი ხდება. ეს კი, ერთი სიტყვით, ცხოვრების, ჯერ კიდევ ამ ქვეყანაზე, ჯოჯოხეთად ქცევის ტოლფასია.

წმინდა შემოქმედი თვითმკვრელის ნამაზი

ჰადისის კვალდაკვალ:

ჯაბირ ბინ სემურა (რ.ა.) გადმოგვცემს:
ერთი კაცი ავად იყო. ცოტახნის შემდეგ მისი
სახლიდან კივილის ხმა მოისმა. ამის გამო ავად-
მყოფის მეზობელი შუამავალთან (ს.ა.ვ.) მოვიდა:
ალლაპის შუამავალი! ესა და ეს კაცი მოკვ-
დაო უთხრა. შუამავალმა (ს.ა.ვ.) რა იციო, ჰკით-
ხა.

იმ კაცმა უპასუხა, მე მისი ცხედარი დავინ-
ახეო. უთხრა. შუამავალმა (ს.ა.ვ.) უთხრა, ის არ
მომკვდარაო. ამ კაცმა უკან გაბრუნდა და ნა-
ვიდა. ცოტა ხნის შემდეგ მას მიცვალებულის
სახლიდან ისევ კივილის ხმა შემოისმა. ეს კაცი
კვლავ დაბრუნდა შუამავალთან და ასე უთხრა,
ალლაპის შუამავალო! ის კაცი მართლაც მოკვ-
დაო. შუამავალმა ისევ უთხრა, (ს.ა.ვ.) ის არ მომ-
კვდარაო. ამ კაცმა კვლავ უკან გაბრუნდა, თუმ-
ცა მისი სახლიდან კვლავ ტირილის ხმა ისმოდა.
ამ დროს სახლიდან გარდაცვლილის მეუღლე გა-
მოვიდა და მეზობელს უთხრა, ნადი, შუამავალს
შეატყობინე, რომ მან თავი მოიკლაო. ამის გამ-
გონე მეზობელმა თქვა,

ღმერთო დასწყევლე იგიო. შემდეგ მიცვალე-
ბულთან შევიდა და ნახა, რომ შუბის წვერით
თავი მოუკლავს. მაშინვე შუამავალთან გაიქ-
ცა და მომხდარი უამბი. შუამავალმა (ს.ა.ვ.) რა
იციო, ჰკითხა, საკუთარი თვალით ვნახე, რომ
მას შუბის წვერით მოუკლავს თავიო, უპასუხა.
შუამავალმა (ს.ა.ვ.) ჰკითხა, შენ იგი ნამდვილად
დაინახეო, ამ კაცმაც უპასუხა, დიახ დავინახეო.
ამის შემდეგ შუამავალმა (ს.ა.ვ.) ბრძანა, რომ თუ
კი ასეა, მაშინ მე არ ვილოცავ მის განსასვენებელ
ნამაზისო.

ჰადისის განმარტება:

შეის მუპარმედ ნასირუდდ ალბანი ზემოთ
ხსენებული ჰადისის შესახებ ამბობს, რომ ეს სი-
ზუსტეს მოკლებული ჰადისია.

ჰადისიში ნახენები პიროვნების ვინაობა
ცნობილი არ არის, რომელმაც თავი მოიკლა და
ვის გამოც შუამავალმა უარი განაცხადა ნამაზის
ლოცვაზე.

თუმცა ამ პიროვნების თვითმკვლელობის
მიზეზს იბნი მაჯე სუნენში შემდეგნაირად გად-
მოგცემს:

“შუამავლის (ს.ა.ვ.) საპაბენებიდან ერთი დაი-
ჭრა. მას ჭრილობა ძალიან ტანჯავდა. ამის გამო
დაჭრილმა ისრებზე, ან შუბზე თავისი ნებით და-

წა და ნამოეგო. შუამავალმაც (ს.ა.ვ.) მისი ნამა-
ზი არ ილოცა.”

ზემოთ ხსენებულ ჰადისზე დაყრდნობით
ომარ ბინ აბდულაზიზმა და იმამ ევზაიმ გადაწყ-
ვიტეს, რომ თვითმკვლელის ნამაზი არ ილოცე-
ბა.

იმამი ებუ ჰანიფე, იმამი მალიქი, იმამი შა-
ფი და სწავლულთა უმრავლესობა ამბობს, რომ
თვითმკვლელის ნამაზი ილოცება.

იმამი აპერ ბინ ჰანბელის მიხედვით კი
თვითმკვლელის ნამაზს სახელმწიფო მმართვე-
ლი (დღევანდველ ჩვენს მდგომარეობაში მუთთი,
იმამი და მსგავსი საზოგადოებაში ავტორიტე-
ტული პიროვნება) არ ილოცავს, თუმცა სხვები
მარც ილოცავენ. ალლაპის შუამავალმა (ს.ა.ვ.)
თვითმკვლელის დასასჯელად და სხვების თვით-
მკვლელობაზე მოსარიდებლად არ ილოცა მისი
ნამაზი. რადგან „ნესაის სუნენში“ გადმოცემული
ჰადისის მიხედვით ხალხისთვის რომ სამაგალი-
თო ყოფილოყო, ამ მიზნით ალლაპის შუამავალმა
(ს.ა.ვ.) ვალის მქონე მიცვალებულის ნამაზიც არ
ილოცა, თუმცა სხვებმა ილოცეს.

დარეყუტნის მიერ სხვადასხვა გზებით გად-
მოცემულ ჰადისის შესბმბილი (ს.ა.ვ.) ბრძანებს: “ლაა ილააჲ ილლელლაჲ” მთქმელის
ყველას უკან ნამაზი ილოცეთ და ლაა ილააჲ
ილლელლაჲ მთქმელი ყველა მიცვალებულის ნა-
მაზი ილოცეთ.”

თუმცა იმამი ებუ ჰანიფე ამბობს, რომ ისლა-
მის მმართველობის მეამბოხისა და ყაჩალის ნამა-
ზი არ ილოცებაო.

შეიხულ ისლამ იბნი თეიმიეც ალ-იხთიარა-
თში (გვ. 52) ამ თემასთან დაკავშირებით შემდე-
გნაირად ამბობს:

კაცის მკვლელის, საერთო ქონებიდან მპარ-
ველის, ვალიანის, თვითმკვლელის და მსგავს
პიროვნებებზე მიცვალებულის ნამაზის ლოც-
ვაზე თუ ვინმე უარს განაცხადებს იმ მიზნით,
რომ ხალხი გააფრთხილოს და მოარიდოს მსგავს
ქმედებებს, ეს მისი მხრიდან ჰუმანური საქციუ-
ლი იქნება. თუ აშკარად ნამაზის ლოცვაზე უარს
განაცხადებს, თუმცა ფარულად (გულში) მის
თავს ღმერთს შეავედრებს, ამგვარად ერთი მხ-
რიდან ხალხს გააფრთხილებს, მეორე მხრიდან
მიცვალებულს დალოცავს, ეს კი ორმხრივი კე-
თილი საქციული იქნება მისი მხრიდან.

თარგმნა: ნოდარ დავითაძემ

დანილ ბოლტჩაძე

დაკვირვებულ გულთა მკურნალორბე

ძვირფასო ადამიანებო! უდიდესმა ალ-ლაჰმა ეს თვალუნვდენელი სამყარო, გალაქტიკა და ადამიანთა თვალი ვერაფრით რომ ვერ მიწვდება, ისეთი ადგილები გააჩინა. ამ სამყაროში კი 18000-მდე სახეობის არსება ცოცხლობს და მათ შორისაა ადამიანი. სურა „თითინის“ მე-4 აიათის მიხედვით „უეჭველად ჩვენ ადამიანი „საუკეთესო ფორმაში“ გავაჩინეთ!“ იგი ქვეყნად ყველაზე ძვირფასია გაჩენილებში. ცოცხალ არსებათა გაჩენა არ ყოფილა გაჩენილთა არჩევანი, მაგრამ არცერთი ტყუილად არ გაჩენილა, ყველა რაღაცით ვალდებულია ღვთის წინაშე, ადამიანი კი ყველაზე მეტად ვალდებულია.

ღვთისმსახურება სამი რამის გამო

სრულდება:

1. სამოთხეში შესასვლელად;
2. ჯოჯოხეთისგან გადასარჩენად;
3. ღვთის კმაყოფილების მოსაპოვებლად.

თუ, ადამიანი ღვთისმსახურებას ღვთის კმაყოფილების მოსაპოვებლად შეასრულებს, ღმერთი მას სამოთხეშიც შეიყვანს და ჯოჯოხეთისგანაც გადაარჩენს.

ღვთის კმაყოფილების მოპოვება, მისკენ მიმავალი გზა ადამიანთა გულებში გადის, ამიტომ ადამიანმა პირველ რიგში ყველაზე დიდი ყურადღება გულს უნდა მიაქციოს.

„გული ჰეთის ჭიქაში არსებულ გამჭვირვალე წყალს, თუ ჩვენ ცუდი საქმიერისა და ცოდვების კეთებას თავს არ დავანებებთ, ეს წყალი აიმღვრევა და მასში ყველაფერი უჩინარი გახდება. გულის ზრახვებს, მასში გავლილ ფიქრებს, ღვთის ხსენებას, წყენასა თუ სიყვარულს სრულყოფილად მხოლოდ ალლაპი ხედავს, ამიტომაც, ადამიანო, „ან როგორიც ჩანხარ, ისეთი იყავი, ან როგორიც ხარ, ისეთი გამოჩნდი“. ამ სიტყვების შესრულება არც ისე მარტივია, როგორც ისმის, რადგანაც დღეს ადამიანები რწმენის მიხედვით ველარ ცხოვრობენ, არამედ ისინი იწყებენ რწმენას ცხოვრების მიხედვით.

მსგავსი პრობლემები ადამიანებმა თავიდან რომ ავიცილოთ, უნდა დავიწყოთ გულების მეურნალობა, რომლებიც ამჭვეყნიური სილამაზის სიყვარულითაა დაავადებული. სწავლულთა რჩევა-დარიგება ასეთია:

1. ჰეთის საჭმელი;
2. ვედრება და მონანიება;
3. ყურანის ხშირად კითხვა და მის პრძნებების შესრულება;
4. ღვთისმსახურების სიხარულით შესრულება;
5. ღამეთა გამოყენება;
6. ღმერთის ხშირად დიდება და გახსენება;
7. წმინდა მუჰამედ შუამავლისთვის ხშირად სალავათის კითხვა, მისი კარგად გაცნობა და შეყვარება;
8. სიკვდილზე ფიქრი;
9. კეთილი ხასიათის შეძენა.

1. ჰეთის საჭმელი

1. „ჰეთი შუამავალნო! იგემეთ სუფთანი და აკეთეთ სიკეთე. უეჭველად, მე ვუწყიო იმას, რასაც აკეთებთ!“ (სურა მუჰმინუნი, 51)

2. „ჰეთი თქვენ, რომელთაც ირწმუნეთ! ჭამეთ, რაც რამ კარგი საზრდო მოგმადლეთ და მადლობა შესწირეთ ალლაპს, თუკი თქვენ მხოლოდ მას სცემთ თაყვანს.“ (სურა ბაყარა-171)

ღმერთის მოყვარული ადამიანები ჭამისას ძალიან დიდ სიფრთხილეს იჩენენ, ისინი სხვებსაც ახსენებენ: „ჭამის დროს პირში შესულს, ხოლო ლაპარაკისას პირიდან გამოსულს უურადლება მიაქციე“, ღმერთის დანესებულ საზღვრებს ნურასოდეს გადალახავთ. დღეისათვის ჰეთის ალალიც და ჰეთამიც ცხადია, არსებობს ასევე საეჭვო საჭმელები, რომელთა ჭამისაგან ყოველმა მუსლიმმა თავი უნდა შეიკავოს. სანამ ადამიანის ორგანიზმში ჰეთამი საჭმელი მოხდება, იგი მანამდე ღმერთის სასწავლებიდან, მას რამდენიც არ უნდა აეხსნას, ვერაფერს ვერ გაიგებს.

2. ვედრება და მონანიება

1. „უთხარი: „თუ არ იქნება თქვენი ვედრებანი, რატომ მოგანიჭებთ ღირსებას ღმერთი ჩემი, როცა ის ცრუდ შერაცხეთ? უეჭველად, მალე ის (სასჯელი) გარდაუვალი შეიქნება!“ (სურა ფურყანი-77)

ყველა შუამავალი, წმინდანები, ასევე სწავლულები უდიდეს ალლაპს ვედრებას ალუვლენდნენ. ადამიანები, საერთოდ, ჯერ მოინანიებენ და ღმერთს შემდეგ ევედრებიან. ერთი შეცდომის გაკეთებისას ადამიანის გულში ერთი შავი წერტილი გაჩნდება, შემდეგ მეორე და ა.შ. სანამ შეცდომები გაგრძელდება, გულიც გააგრძელებს გაშავებას, ბოლოს კი გული მოკვდება. მკვდარს როგორ გავარარებულ ცეცხლშიც არ უნდა შეაყოფინო ხელი, ტკივილს ვერ იგრძნობს, ამიტომაც გულმკვდარი ადამიანები ვერ გრძნობენ ღმერთის აკრძალულის მოურიდებლობით რა ელოდებათ, ღვთისმოშიშებს კი აკრძალულთან მიახლოებაც კი გულს უწვავთ.

2. „არა, პირიქით! უანგი მოსდო მათ გულებს იმან, რაც შეუძენიათ!“ (სურა მუტაფ-ფიფიინი - 14)

3. „შეევედრეთ ღმერთსა თქვენსა ქენებითა და ჩუმად. უეჭველად, არ უყვარს მას ზღვარგადასულნი!“ (სურა ალრაფი - 55)

წმინდა მუჰამედი (ს.ა.ვ.) ბრძანებს: „ღმერთს რომ ევედრები, მისთვის ამაზე ძვირფასი არაფერი არ არის, ვედრება იგივე ღვთისმსახურებაა“.

„ადამიანი, რომელიც ვაჭირვებისას ღმერთს უვედრება და მისი ასრულება უნდა, ასევე უნდა უვედრებოდეს მაშინაც კი, როცა არაფერის უჭირს და კარგად არის“.

„ვისთვისაც ვედრების კარები გაიღო, ესე იგი მისთვის წყალობის კარები გაიღო“.

წმინდა მუჰამმედი (ს.ა.ვ.) ღმერთს ასე უვედრებოდა: „ღმერთო დიდებულო, სიმართლის მოლაპარაკე ენას და გულწრფელ გულს ვთხოვ, რომელიც მხოლოდ შენზე ფიქრობს.“

3. ყურანის ხშირად კითხვა და მისი ბრძანებების მიმდევრობა;

უდიდესი ალლაჰის მხრიდან ადამიანებისთვის მიცემული წყალობებიდან ერთ-ერთი ყველაზე დიდი წყალობა ყურანია.

„ჰეი, ხალხ! თქვენთან ნამდვილად მოვიდა შეგონება თქვენი ღმერთისგან განკურნებად იმისა, რაც გიზით გულებში, ჭეშმარიტ გზად და წყალობად მორწმუნეთათვის!“ (სურა იუნუსი -57)

წმინდა მუჰამმედი (ს.ა.ვ.) ბრძანებს: „ყველა დამპატიუჟებელს დაპატიუჟებულთა მასთან მისვლა უხარის და კმაყოფილია, ყურანთან უდიდესი ალლაჰი გვპატიუჟებს, მისგან შორს ნუ გავჩერდებით.“

„ალლაჰმა ზეგარდმოავლინა საუკეთესო სიტყვა წიგნად, ერთმანეთის მსგავსი, ჰარმონიული, განმეორებადი. ჟრუანტელი უვლის მისგან მათ კანს, რომელიც ძრჩიან თავიანთი ღმერთისთვის. ამის შემდგომად

კანი მათი და გული მათი სიმშვიდეს ჰპოვებს ალლაჰის ხსენებით. სწორედ ესაა ჭეშმარიტი ცნობარი ალლაჰის, ჭეშმარიტ გზაზე დაადგენს, ინებეს ვისაც. ხოლო იმას, ვისაც გზააბნევაში ჩააგდებს ალლაჰი, დაე, არ არს მისთვის ჭეშმარიტ გზაზე დამდგენი!“ (სურა ზუმერი -23)

„უეჭველად, მორწმუნენი არიან ისინი, რომელთაც გულები შიშით უთრთიან, როცა ხსენდება ალლაჰი, ხოლო როცა მისი აიათები ეკითხებათ, რწმენას ჰმატებს იგი და მიენდობიან თავიანთ ღმერთს“. (სურა ენფალ -2)

4. ღვთისმსახურებათა სიამოვნებით შესრულება;

ღვთისმსახურებათა შესრულებისას უნდა გვახსოვდეს, რომ უდიდესი ალლაჰი ყოველთვის გვხედავს. ხუთი დროის ლოცვის შესრულება ადამიანებისთვის ყველაზე დიდი საჩუქარია, ამიტომაც ადამიანი სრულყოფილი მორწმუნე რომ გახდეს, ყველა ლოცვის დროს მოუთმენლად უნდა ელოდოს, სიხარულით უნდა შეასრულოს ეს ლოცვა, ხოლო ლოცვის დამთავრების შემდეგ ღმერთი უდიდესი მადლიერებით უნდა გაიხსენოს და ადიდოს, რადგან მას კიდევ ერთხელ მიეცა საშუალება ლოცვის შესრულებისა და მონანიებისთვის.

წმინდა მუჰამმედი (ს.ა.ვ.) ბრძანებს: „მორწმუნე, რომელიც ლამაზად აბდესს აიღებს და იგი სულიერად, ასევე ხორციელად დიდი სიამოვნებით გაჩერდება და 2 მუხლ ლოცვას შეასრულებს, მისთვის სამოთხე სავალდებულო გახდება“.

„ვა, იმ მლოცველებს, ისინი, რომელნიც უგულისყუროდ ასრულებენ ლოცვას!

ისინი, რომელნიც (ღვთისმსახურებას) სხვის დასანახად ალავლენენ!

და დახმარების ხელის გაწვდენაზე (ზექათსა და მსგავს მოწყალებებზე) უარს ამბობენ!... (სურა, მაღარი 4-7)

„უეჭველად, ნეტარ არიან მორწმუნენი! ისინი, რომელიც თავიანთ ლოცვაში მოკრძალებული არიან“! (სურა მუყმინუნი: 1-2)

ლამეთა გამოყენება

მძინარეები ვერასდროს ლამის ფასს ვერ გაიგებენ.

„და ახსენე სახელი შენი ღმერთის დილით და საღამოს! და ლამით, სეჯდე აღასრულე მისთვის და ადიდე ლამით ხანგრძლივად“. (სურა ინსანი: 25-26)

„ცოტას თუ წაიძინებდნენ ლამით. და ალიონზე მიტევებას ეაჯებოდნენ ისინი“. (სურა ზარიათი: 17-18)

„რომელიც ლამეს ატარებენ სეჯდეს აღმვლენი და ფეხზე მდგარნი თავისი ღმერთის წინაშე“. (სურა ფურყანი: 64)

ღმერთის ხშირად დიდება და გახსენება

ადამიანი ბუნებით მავიწყარაა, ამიტომ უდიდესი ალლაპი თავისი სიდიდეს მრავალი აიათით ამცნობს და ახსენებს.

„რომელთაც ირწმუნეს, ალლაპის ხსენებით იჯერეს გული მათნი. დიახ, მხოლოდ ალლაპის ხსენებით ჰპოვებს გული სიმშვიდეს!“ (სურა რადი: 28)

„მაშ, გამიხსენეთ მე, (რათა) გაგიხსენოთ თქვენ, იყავით ჩემდამი მადლიერნი და არ იყოთ უმადურნი!“ (სურა ბაყარა: 152)

„ვისი გულიც განავრცო ალლაპმა ისლამისთვის, უკვე იგი ადგას ნათელსა ზედა თავისი ღმერთისგან. ვაი მათ, ვისი გულიც გაქვავებულია ალლაპის ხსენებისგან. სწორედ ისინი არიან, ცხად გზააპნევაში“. (სურა ბუმერი: 22)

„და ვინც თავს აარიდებს მოწყალის ხსენებას, მივუჩენთ მას ეშმაკს. ამგვარად, იგიმისი უახლოესი მეგობარი იქნება. უეჭველად, ისინი ააცდენენ მათ გზიდან, თუმცალა მათ ეგონებათ, რომ ჭეშმარიტ გზას ადგანან, ხოლო, როცა მოვაჩევეთან, ეტყვის: „ნეტავ, ჩემსა და შენს შორის გადაიჭიმოს მანძილი

ორი აღმოსავლეთის ტოლი! რაოდენ ცუდი ამხანაგი ხარ!“ (სურა ზუპრუფი: 36-38)

„დიდებას აღავლენს მისთვის შვიდი ცა, მინა და ყოველი, რაც მათ შორისაა. არ არს რაიმე, მას რომ არ განადიდებდეს ქებით, მავრამ თქვენ ვერ ჩასწვდებით მათ ქება-დიდებანს. უეჭველად, იგი სულგრძელია, შემნდობია!“ (სურა ისრა: 44)

წმინდა მუჟამმედ შუამავლისთვის ხშირად საღავათის კითხვა, მისი კარგად გაცნობა და შეყვარება

„უეჭველად, ალლაპი და მისი ანგელოზები ლოცავენ შუამავალს. ჰეი თქვენ, რომელთაც ირწმუნეთ! ილოცეთ მასზე და მიესალმეთ მხურვალედ!“ (სურა აჟზაბი: 56)

„ილოცეთ, გაეცით ზექათი და პმორჩილებდეთ შუამავალს, ეგებ შეიქმნათ შეწყალებულნი!“ (სურა ნური: 56)

ვისაც წმინდა მუჟამმედ შუამავალი (ს.ა.ვ.) ეყვარება და მისთვის ხშირად საღატუ საღამს იკითხავს, იგი მასთან ახლოს იქნება. ასევე:

1. მისთვის ანგელოზები გადარჩენას მოითხოვენ;

2. ყველა წაკითხული საღათუ საღამი წმინდა მუჟამმედ შუამავლამდე (ს.ა.ს) მიიტანება;

3. განკითხვის დღეს წმინდა მუჟამმედ შუამავალი (ს.ა.ვ) მასთან ერთად იქნება;

4. ცუდი ხასიათი მოქსნება და კარგი ქცევების პატრონი გახდება;

5. ის წმინდა მუჰამედ შუამავალს (ს.ა.ვ.) შეუცარდება, ეს სიყვარული კი დაუსრულებლად გაგრძელდება.

6. უდიდესი აღლაპი 10 წყალობას მისცემს სანაცვლოდ;

7. დავიწყებული სიტყვის გახსენების საბაბი გახდება;

8. ვედრებათა ასრულების საბაბი გახდება;

9. უდიდესი აღლაპის წინაშე შერცხვენისგან გადარჩება;

სიკვდილზე ბევრი ფიქრი

არც ამქვეყნად სიკვდილისაგან გასაქცევი დრო და ადგილი, არც საფლავიდან უკან დასაბრუნებელი საშუალება და არც წარღვნის საშიშროებისგან დასაცავი და თავშესაფარი არ არსებობს.

„ყველა სულიერი სიკვდილს იგემებს, ჩვენ გამოგცდით სიკეთითა და ბოროტებით. თქვენ კი მხოლოდ ჩვენ დაგვიბრუნდებით“. (სურა ენბია: 35)

„მან თქვენს გამოსაცდელად სიცოცხლე და სიკვდილი გააჩინა“. (სურა მულქი: 2)

„და ვისაც ხანგრძლივ სიცოცხლეს ვუბოძებთ, სანინააღმდეგო იერს ვაძლევთ, განა გონს არ მოეგებიან?“ (სურა იასინი: 68)

მიწა ყოველდღე ადამიანს 10 რჩევას აძლევს:

1. ჩემზე დადიხარ, დაიარები, თუმცა ერთ დღეს მე უნდა დამიბრუნდე;

2. ჩემზე ბევრ ცოდვას სჩადიხარ, თუმცა ჩემში უნდა დაისაჯო;

3. ჩემზე მხიარულობ, იცინი, თუმცა ჩემში უნდა იტირო;

4. ჩემზე გიხარია – ჩემში უნდა დაღონდე;

5. ჩემზე ქონებას იბევრებ – ჩემში უნდა ინანო;

6. ჩემზე ჰარამს მიირთმევ – ჩემში

ქვენარმავლებმა უნდა შეგჭამონ;

7. ჩემზე ქედმალლობ – ჩემში უნდა დაუძლურდე;

8. ჩემზე სიხარულით დადიხარ – ჩემში ნატვრაში უნდა დაიხრჩო;

9. ჩემზე სინათლეში დადიხარ – ჩემში სიბნელეში დარჩები;

10. ჩემზე ხალხმრავლობაში ხარ – ჩემში მარტოდ დარჩები.

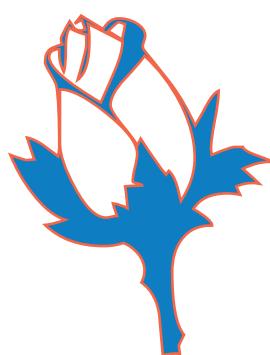
კარგი ხასიათის შეძენა

განკითხვის დღეს სასწორზე მადლის მხარეს მორწმუნე ადამიანს თავის კარგ ხასიათზე მძიმე არაფერი არ ექნება. უზენაეს აღლაპს ცუდი საქმეების მკეთებელი, ცუდი სიტყვების მთქმელი არ უყვარს.

ყველაზე კარგი ხასიათის მქონე ადამიანი წმინდა მუჰამედ შუამავალი (ს.ა.ვ.) იყო, ამიტომ ყველა მორწმუნე ვალდებულია, შეისწავლოს მისი ბიოგრაფია და შეცადოს მას დაემსგავსოს.

„და უეჭველად, შენ ადგახარ უმაღლეს ზნეობას!“ (სურა ყალები, 4)

უზენაესმა აღლაპმა ყველა ჩვენგანს გულების სხვადასხვა ავადმყოფობისაგან განკურნება შეგვაძლებინოს. ყველა ჩვენგანი შეიყვაროს და კეთილი საქმეების, ასევე კარგი ხასიათის მატარებელი გაგვხადოს. საიქიო სამარადისო ცხოვრებაში წმინდა შუამავალთან ერთად ყოფნა და ასევე მისი სილამაზის ხილვა გვალირსოს. **აამიინ**

ტესტისტურო

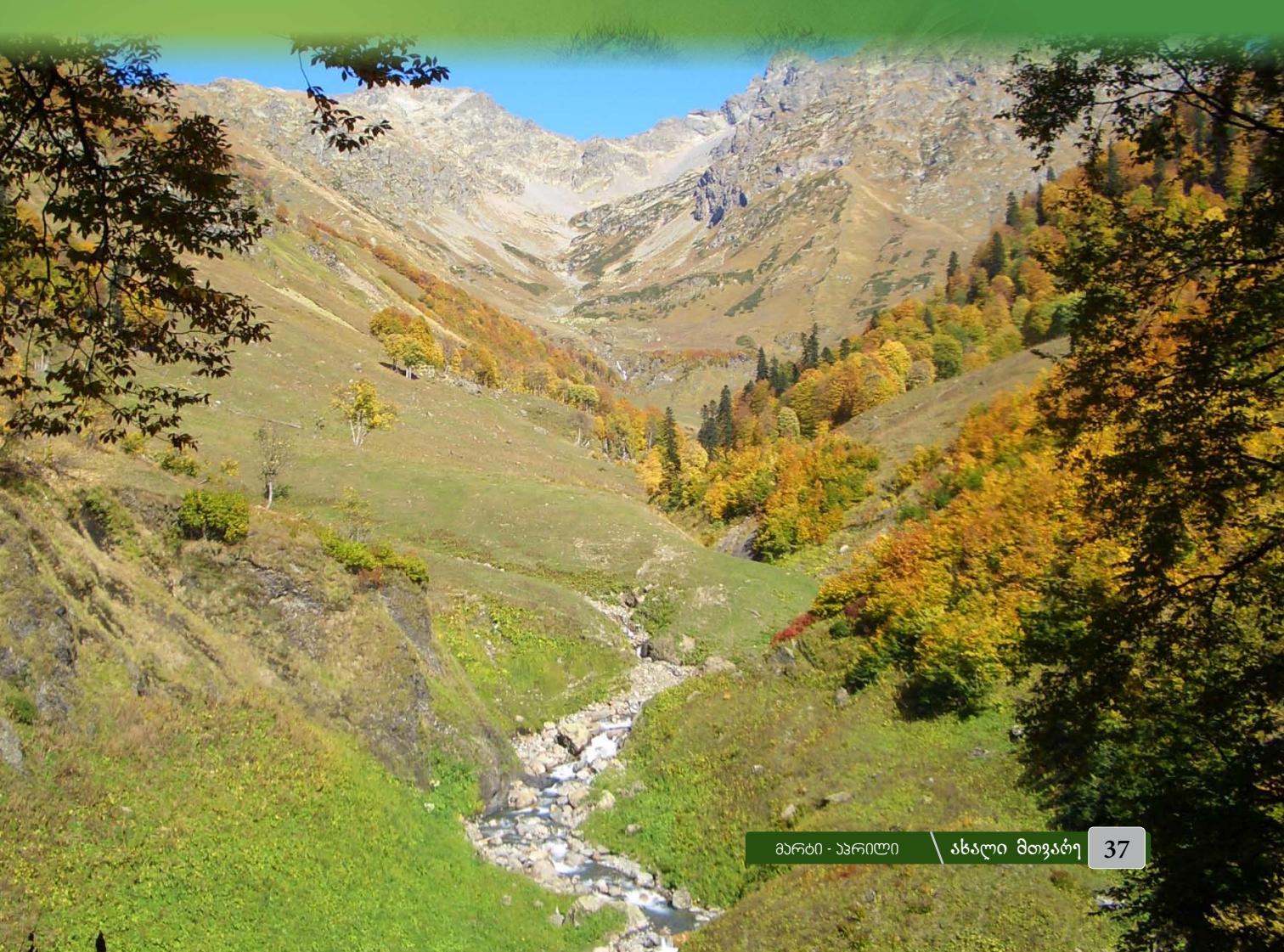
საბაზშვილ რეპრინტი მომზადება ბალ „ჩილადი“ დაცმაზებით

38- სურავი

39- იპოვეთ 7 განსხვავიშვილი

39- საბაზშვილ ფესცენტი

40 - ბაზშვილ და წიგნი

სურვილი

შეავსეთ სუდოკუ ისე, რომ გამოტოვებულ უჯრებში ჩაწეროთ ციფრები 1-დან 9-მდე, ოდონდ არცერთ პორიზონტალურ მწყრივში, ვერტიკალურ სვეტში და კვადრატში, რომლებიც 9 უჯრისაგან შედგება, არ უნდა იყოს ორი ერთნაირი ციფრი.

გარტივი

1	8	5	2	9				7
2	3		1	7				5
7			4	8		1	2	
	5				2			9
6	2		9	5			4	
4	9		7	1	2	5		6
		2	8	6			3	5
3	6					1	2	
	1	8	3	2				4

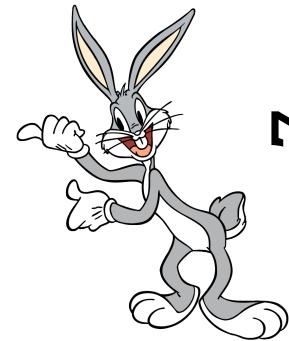
რთული

4			3	9		7	1	
	1	6		2	7			
				6			4	
	3		4	9	1			5
6			2			8		
5	9		8		6		3	
7					1	1		3
2		8	7	4	6			
	4			5	8	5	8	

აძლიერება

5	1	8	3	2	7	6	9	4
3	7	6	5	4	9	8	1	2
9	4	2	8	6	1	7	3	5
4	9	3	7	1	2	5	8	6
6	2	7	9	5	8	3	4	1
8	5	1	6	3	4	2	7	9
7	6	9	4	1	7	6	9	5
2	3	4	1	7	6	9	5	8
1	8	5	2	9	3	4	6	7

1	6	4	9	3	2	5	8	7
2	3	8	5	7	4	6	9	1
7	5	9	6	8	1	4	2	3
5	9	7	8	1	6	2	3	4
6	4	1	2	5	3	8	7	9
8	2	3	7	4	9	1	6	5
3	7	5	1	6	8	9	4	2
9	1	6	4	2	7	3	5	8
4	8	2	3	9	5	7	1	6

იპოვეთ სურათებს გრანულის 7 განსხვავება

სამავშვო ცენტრი

1. როგორი ქონებიდან უნდა გავიღოთ მოწყალება?
 - ა. საუკეთესო ქონებიდან
 - ბ. უნდა გავცეთ ის, რაც ჩვენ არ გვტირდება
 - გ. მეორადი მოხმარების ნებისმიერი ქონებიდან
 - დ. ყველა პასუხი სწორია

2. ნებადართულიათ თუ არა სხვა ადამიანების დაუსწრებლად მათ შესახებ ზურგს უკან ლაპარაკი?
 - ა. თუ ვერ მოისმენს ჩვენს საუბარს „კი“
 - ბ. შეიძლება, ოღონდ ზომიერად
 - გ. ყოვლად მიუღებელია
 - დ. მერე თუ მოვუბოდიშებთ „კი“

3. რა საქმიანობით იყო დაკავებული კეთილშობილი ებუ ბექრი სანამ ის ჰალიფა გახდებოდა?
 - ა. სწავლით
 - ბ. საუკეთესო და გავლენიანი ვაჭარი იყო
 - გ. ტომის ლიდერი იყო
 - დ. ბრაფრიტ

4. ცხოვრებაში ადამიანს რისი დაცვა ეკისრება უმთავრეს ვალდებულებად?
 - ა. მხოლოდ ნამუსის.
 - ბ. მხოლოდ საკუთარი სულის
 - გ. მხოლოდ რელიგიის
 - დ. რელიგიის, სამშობლოსა და ნამუსის

5. ვის ეკუთვნის საკუთრების ჭეშმარიტი უფლება?
 - ა. მდიდრებს
 - ბ. ქონების ნამდვილ მეპატრონეს
 - გ. არავის
 - დ. უზენაეს ალლაპს

6. ისლამი შემოსავლის როგორ გზებს არ ეწინააღმდეგება?
 - ა. ალალი გზებით შემოსავალს
 - ბ. შემოსავლის გზებს არ აქვს აკრძალვა
 - გ. ტომის ლიდერი იყო
 - დ. მევახშეობის გზით

ბავშვი და წიგნი

წიგნის სიყვარული ღირსების ამაღლების, სიცოცხლის უკეთესი გათავისების მნიშვნელოვანი საფუძველია. ბავშვისთვის წიგნის სიყვარული, სიცოცხლის გამლაღებელი, გამპრნყინებელი და მშვენიერების ნაკადულია. ბავშვი წიგნის მიმართ სიყვარულით უნდა იყოს განმსჭვალული და ეს არ უნდა იყოს განსაზღვრული, მხოლოდ სასკოლო წიგნებით. გამომდინარე აქედან, ბავშვებს კლასგარეშე წიგნების კითხვაც უნდა უყვარდეთ. სწორედ მაშინ გაიგებენ წიგნის ფასს და კითხვის არსს ჩაწვდებიან.

შესაძლებელია წიგნმა ადამიანში სიცოცხლის ადგილი არ დაიკავოს, მაგრამ ისინი სიცოცხლეს აუცილებლად გაამდიდრებენ. ზოგჯერ როდესაც ცხოვრება მოსაწყენი გახდება, მაშინ წიგნი გვასწავლის, რომ ეს ყოველთვის ასე არ გაგრძელდება. მაშინ, როდესაც ცხოვრება გართულდება, სონრეც წიგნი მოგვაშორებს წუხილს და პრობლემის გადაჭრის თვალსაზრისით გამოსავლის პოვნაში დაგვეხმარება. წიგნი ცოდნის, სიმშვიდისა და ბედნიერების უშრეტი წყაროა, რა თქმა უნდა, მისთვის ვინც იცის მისი ფასი. ეს ასეა, როგორც მოზარდებისთვის ასევე ზრდასრული ადამიანებისთვის.

თუ გვინდა, რომ ბავშვს უყვარდეს წიგნი და მასთან დიდ დროს ატარებდეს, ამისათვის მნიშვნელოვანი როლი ეკისრება, როგორც ოჯახის წევრებს, ასევე სკოლას. თუკი გვინდა, რომ ბავშვს უყვარდეს წიგნის კითხვა, პირველ რიგში ოჯახმა უნდა იზრუნოს და წაახალისოს. ოჯახში, სადაც არ იკითხება წიგნი, დიდი ალბათობით იმ ოჯახში აღზრდილ ბავშვსაც არ ეყვარება წიგნის კითხვა. მშობლებმა შვილი ბიბლიოთეკაში უნდა წაიყვანონ და ასაკის შესაბამისად წიგნები უყიდონ ან გამოუწერონ. ამასთან ერთად მშობლებმა, ბავშვს გვერდში უნდა ამოუდგნენ და ხელი შეუწყონ, რათა კლასგარეშე ლიტერატურა იკითხოს.

„წიგნი ცოდნის დედა და სიმართლის გზაა,
ადამის მოდგმის სიყვარული, თან სიმართლის თქმაა.
მახვილგონივრული სამყაროს ხედვაა,
ცოდნის წყურვილით გულის ფეთქვაა“.

„მაშინ იქნები ძლიერი და წარმატებული, თუ გყავს საუკეთესოდ აღზრდილი, თუნდაც ერთი მუჭა, მაგრამ თავგანნირული ერი. წინააღმდეგ შემთხვევაში მარცხისთვის განწირული ერი გახდები“.

„წუთისოფელი სამი რამით - ხელით, ენით და გულით გამოჩენილი წყალობით სამოთხედ იქცევა“.